Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

6-йил чиқиши.
19 ИЮЛЬ 1971 й.
ДУШАНБА
№ 167 (1542).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

САККИЗ МИНГ ЎҚУВЧИ

Янги ўқув йилида саккиз мингдан ортиқ ўқувчи янгидан қурилган мактабларнинг партасига ўтиради. Ҳозир бундай мактаблардан бири Чилонзордаги В-14 кварталида қурилмоқда.

Объектда иш олиб бораётган барча ташкилотлар мингта ўқувчи бу ерда ҳар томонлама яхши билим олишлари учун ҳаракат қилишмоқда. Ўқиш яхши бўлиши учун мактабнинг хоналари ҳам намунали бўлиши лозим. Шунинг учун ҳам 153-трестга қарашли 1-қурилиш бошқармасининг коллективи ҳар хил кабинетлар, лабораториялар ва ўқув хоналарининг намунали бўлишига ҳаракат қилишмоқда.

Ҳозир объектда 230 дан ортиқ ишчи банд. Область монтажлаш бошқармасининг қурувчилари ҳар хил электр симлари тортмоқда ,12-пардозлаш бошқармасининг сувоқчи ва бўёқчилари эса синф хоналари ҳамда кабинетларга сайқал бермоқда.

Бугун

14-қурилиш бошқармасининг қурувчилари ўқув биносининг корпусини, спорт зали ва бошқа хоналарни тўла монтаждан чиқариб пардозловчиларга топширдилар.

Зарбдор полиграфчи Ҳолида Неъматуллаева шаҳардаги 7-босмахонанинг ёш линотипистакаларидан бири. У ўз топшириқларини доим тез ва сифатли адо этиб корхона коллективи таҳсинига сазовор бўлмоқда.

СУРАТДА: Ҳ. Неъматуллаева.

ЗАВОД БУЮРТМАСИ

Бугун

пойтахтдаги кино деталлари заводида слесарлар бригадасининг бошлиғи С. Ф. Тюриннинг рационализаторлик таклифи бўйича янги хил ўриндиқлар ишлаб чиқаришга тараддуд бошланди.

Шу йилнинг август ойидан бошлаб бу ерда «Трактор» заводининг буюртмасини бажаришга киришилади. Корхона усталари мазкур завод маданият уйи учун минг дона ярим юмшоқ ўриндиқлар тайёрлайдилар.

Шунингдек, август ойида яна бир мебель буюми — журналлар учун махсус столлар тайёрланади.

РЕСПУБЛИКАДА ЯГОНА

Тошкентдаги «Коммунальний» клуби қошидаги «Ёш денгизчилар» клуби республика бўйича ягона ҳисобланади. Бу ерда ёшларга денгиз илми ўргатилади.

Бугун

клуб аъзолари Ҳарбий-Денгиз флоти кунининг 25 йиллиги муносабати билан ўтказиладиган тантаналарга ҳозирлик кўра бошладилар. Барчага махсус денгизчилар кийими тайёрланди.

Ёш денгизчилар ўз байрамларини Чилонзордаги «Комсомол 40 йиллиги» маданият ва истироҳат боғида ўтказадилар. Шу кунга атаб махсус концерт программаси тузилади.

Тайёргарлик ишларига истеъфодаги ҳарбий денгизчи К. К. Речкол раҳбарлик қиляпти.

Беш йиллик вахтасида

БИР КОРХОНА ХУШХАБАРЛАРИ

Шарқий сибирликлар хонадонига

Пойтахтдаги газ аппаратлари заводи коллективи тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йилида 121.5 мингта газ плиталари ишлаб чиқариш ва реализация қилишга бел боғлаган. Бу ўтган йилдагидан 12.5 мингта кўпдир.

Завод тамғаси босилган икки комфорли газ плиталар республикамиз областларидан ташқари, қардош республикалар ҳамда Россия Федерациясига юборилмоқда.

Кеча Барнаул шаҳрига 450 та икки комфорли газ плиталар жўнатилган эди.

Бугун Тошкент юк товар станциясида завод маҳсулоти учун икки вагон ажратилди. Заводнинг тайёр маҳсулотлар сақланадиган майдонидан иккита платформага 225 тадан газ плита юкланди. Бу маҳсулотлар Шарқий Сибирь темир йўли орқали Абакан шаҳрига боради. У янги қурилган уйларга ўрнатилади.

Мажбуриятдан ошириб

Завод ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари 1971 йил учун қабул қилган социалистик мажбуриятларида йил охиригача планга қўшимча юз минг сўмлик маҳсулот реализация қилишга сўз берган эдилар.

Бугун социалистик мажбуриятнинг ана шу банди ошириб адо этилганлиги ҳақида қувончли хабар тарқалди. Коллектив 1971 йил план топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун астойдил курашмоқда. Олти ярим ойлик планга қўшимча юз минг сўмликдан зиёд маҳсулот реализация қилинди. Қўшимча икки мингтадан ортиқ газ плита тайёрланди. Бундай ютуққа ишлаб чиқаришни янги техникалар билан механизациялаштириш туфайли эришилди.

160 ТОННАЛИК ПРЕСС

Темирчилик-пресслаш цехи замонавий янги техникалар билан узлуксиз жиҳозланмоқда. Йил бошидан буён бу ерда қўшимча бешта қудратли станок ўрнатилди. Ҳозир юз тонна босим остида деталларни штамповка қиладиган пресс машинаси ишлаб турибди.

Бугун цехда 160 тонналик пресс учун жой ҳозирланди. Бу пресс Иттифоқимиздаги оғир станоксозлик заводининг маҳсулотидир. Қудратли пресс машинаси ҳар қандай детални штамповкалайди ва турли шакл беради. Янги машина цехдаги қўл меҳнатини кескин камайтириш билан бирга, меҳнат унумдорлигини, маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми ва сифатини оширади.

ЕЛИМ ТАЙЁРЛОВЧИ АГРЕГАТ

Ўзбекистон озиқ-овқат саноати министрлигига қарашли ёғочни қайта ишлаш заводига буюмларга ишлатиш учун елимлар илгари ёғ-мой комбинатидан келтириларди. Эндиликда бундай елимлар заводнинг ўзида тайёрлана бошланди.

Яқинда елим тайёрловчи агрегатга махсус фильтр ўрнатилди. У елимларнинг сифатини ошишига имконият яратди.

АФСОНАВИЙ ҚАҲРАМОН САФДОШИ

Область «Билим» жамияти ташаббуси билан зарбдор комсомол қурилиши участкаларидан бири — Чорвоқ ГЭСида ҳарбий ватанпарварлик мавзуида кеча ўтказилди. Тошкентдаги Офицерлар уйи ҳарбий музейининг бошлиғи полковник О. А. Раевский бу ерда кўчма музей виставкасини очди ҳамда «Туркистон ҳарбий округининг жанговар йўли» деган темада доклад қилди.

Шунингдек, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, полковник Ф. П. Каповнинг совет жангчилари жасорати ҳақидаги лекцияси ҳам кеча қатнашчиларида катта таассурот қолдирди.

Зарбдор қурилиш участкаси аъзолари граждандлар ва Улуғ Ватан урушлари ветерани Фёдор Андреевич Владимирскийни самимий кутиб олдилар.

Фёдор Андреевичнинг кўксини қатор-қатор жанговар орден, медаллар безаб турибди. Бу довюрак киши афсонавий қаҳрамон Чапаев қўмондонлигидаги отлиқ аскарлар дивизиясига комиссарлик қилган. У Чапаев билан кўп марта суҳбатлашган одам.

Собиқ комиссар ёш қурувчиларга севимли қўмондон ҳақидаги унутилмас хотираларидан сўзлаб берди. Ёшларни она-Ватанни севишга, уни мудофаа қилишга ҳамиша тайёр туришга чақирди.

Кечада область «Билим» жамияти референти Н. Аҳмедов ҳам иштирок этди.

ОБ-ҲАВО

БУГУН

Тошкентда ҳаво очиқ бўлади. Шимолий-шарқдан секундига 3—7 метр тезликда шамол эсади. Кундузи ҳарорат 32—34 даража иссиқ бўлади.

ТАБИАТ БАЙРАМИ

Кеча

Тошкентдаги «Победа» маданият ва истироҳат боғида табиат байрами тантаналари ўтказилди.

Байрамдагидек қилиб безатилган боғ қўйнига эрталабданоқ табиат ошиқлари томоша талаб кишилар келабошлади. Русча ва ўзбекча куй-қўшиқлар жаранглайди.

Бу ерда алвон ранг гуллар, аквариумларга солинган балиқлар, турли-туман сайроқи қушлар ҳамда кучукчаларни кўриш мумкин.

Бундай байрам Тошкентда иккинчи марта ўтказилаяпти. У Тошкент шаҳар ижроия комитети табиатни муҳофаза қилиш жамияти томонидан уюштирилди.

Шу йилнинг сентябрь ойида эса республика миқёсида «Гуллар байрами» ўтказилади.

Қурилиш объектларида

КИЧКИНТОЙЛАР УЧУН

Сергелида мамлакатимизда ягона, қуёшдан муҳофаза қилиш мосламалари ишлаб чиқарадиган корхона қад кўтармоқда. Бу корхона мебель комбинати билан биргаликда катта саноат шаҳарчасини ташкил қилади. Ҳозир ишчилар бутун кучини янги корхона қурилишига ташладилар.

Қурувчилар беш йиллик топшириқларини муддатидан олдин бажариш учун социалистик мусобақани авж олдириб юбордилар. Ишда Марат Сулаймонов бошлиқ участка дурадгорлари, ойнасозлари, сувоқчилари намуна кўрсатишмоқда.

Ишчиларнинг кичкинтойлари учун ҳозирнинг ўзида ғамхўрлик кўрсатиляпти. Бу ерда 280 ўринлик болалар боғчаси қуриш мўлжалланган. Боғча қурилишида 44-пардозлаш бошқармаси, 3-трестнинг 57-қурилиш бошқармаси қурувчилари муваффақиятли ишлашмоқда. Ишда Т. Семёнов Қ. Холбоев, Р. Давидова, Т. Завьялова сингари ишчилар муносиб ҳисса қўшиб, болалар комбинати қурилишини муддатидан бир ой илгари—25 июлгача фойдаланишга топшириш мақсадида ишламоқдалар.

СУРЪАТНИ ОШИРИБ

Бу бригада коллективи ҳамиша пешқадамликни қўлдан бермай келмоқда. Бригадада турли касб эгалари бирлашиб, бир оила фарзандларидек хизмат қилишмоқда. Чилонзорнинг 20-кварталн билан Тутзор массиви оралиғида қурилаётган турнақатор икки қаватли турар-жой биноларини тиклашда 153- трестга қарашли 1-қурилиш бошқармасининг Г. Зайнуддинов бошлиқ бригада аъзолари ғайрат қилишмоқда. Улар ҳар бири беш хонадан иборат квартираларни ўз ичига олган коттежларни қуришда, айниқса донг чиқаришди.

Ҳозир ғишт терувчилар ва монтажчилар ишни ниҳоясига етказган биноларда шу трестнинг ўн иккинчи бошқармасидан келган сайқалчилар ишни қизитиб юборишди. Улар ўн тўрт уйни пардоздан чиқариб, хонадонларни хушнуд этишди.

— Бу уйларда истиқомат қилган кишилар ғишт терувчи Ўктам Юнусов, дурадгор Тўйчи Олимжонов, Элмуҳаммад Валиев, Таня Ладина, Абдулла Муродов сингари ўнлаб ишчиларнинг хизматидан мамнун бўлишади, —дейди прораб Карим Султонов. Уларнинг ҳар бири кунлик топшириқни ортиғи билан бажариб, сифатли ва тез ишлашда ўз касбдошларига намуна бўлишмоқда.

Шаҳримизнинг Луначарский кўчаси бўйлаб турар-жой бинолари қурилиши кенг кўламда давом этмоқда. Бу ерда шу кунларда «Ташгресстрой» қурилиш бошқармасининг бунёдкорлари иккита тўққиз қаватли турар-жой биносини қурмоқдалар.

СУРАТДА: қурилаётган ўттиз икки квартирали янги турар-жой биноси.

● *Бизнинг интервью*

ХГГС форуми

Шу йил 30 июлда Москвада халқаро геодезия ва геофизика Союзининг Бош ассамблеяси ўз ишини бошлайди .У 14 августгача давом этади.

Шу муносабат билан мухбиримиз Ўзбекистон Фанлар академияси қошидаги сейсмология институти директорининг ўринбосари В. И. Уломовдан улкан форум ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилди.

— Валентин Иванович ХГГС қандай ташкилот ва унинг вазифалари нималардан иборат! Шу ҳақда оқшомхонларга сўзлаб берсангиз!

— Она-Еримиз ўзида бир олам сир-асрорларни сақлаб келмоқда. Вақти-вақти билан кучли силкиниб қўяди. Бу ўринда газетхонларга Тошкент зилзиласини эслатиб ўтишнинг ўзи кифоя. Унинг бемаврид тебранишларидан планетамиздаги кўпгина мамлакатларнинг халқлари юрак олдириб қолишган. Ернинг «асаблари»ни тинчлантириш масаласи билан бутун дунё олимлари узоқ йиллардан бери шуғулланиб келишмоқда. Бу муҳим масала дунё илм аҳларини бир иттифоққа бирлаштирди. 1864 йили халқаро геодезия ассоцияси ташкил этилди. У ҳозирги халқаро Союзнинг пойдевори бўлиб хизмат қилди. Союзга 69 мамлакат вакиллари аъзодир.

ХГГС — серқиррали ташкилот. У ўзида еттита халқаро ассоциацияни бирлаштирган Сейсмология ва физика асослари, геомагнитизм ҳамда агрономия, геодезия шулар жумласидандир.

Мазкур ташкилот халқаро геофизика ва тинч Қуёш йилларини ўтказди, устки қатламлар ҳамда уларнинг таъсири пойиҳасини ишлаб чиқди. Шунингдек, у Антарктиданинг ўзлаштириш, тадқиқ қилиш ишларида иштирок этмоқда.

— Совет олимларининг ХГГС ишларига қўшаётган ҳиссалари ҳақида ҳам маълумот берсангиз!

— Ерни ўрганиш ва тадқиқ қилиш бўйича йирик мутахассисларимиз ХГГСнинг барча ташкилий ишларида фаол қатнашмоқда. Шу нарсани айтиш кифояки, мамлакатимизда биринчи марта ўтказилаётган форум ташкилий комитетига СССР Фанлар Академияси вице-президенти, академик А. П. Виноградов, СССР Фанлар Академияси мухбир-аъзоларидан В. В. Белоусов ва А. П. Капицалар раҳбарлик қилишмоқда.

— Ассамблея ишларида тошкентлик сейсмологлар ҳам иштирок этишадими!

— Албатта. Институтимиз Москвага ўзининг олти вакилини юборади. Улар орасида сейсмолектоника лабораторияси мудири Р. Н. Иброҳимов, регионал сейсмология лабораторияси мудири А. Н. Захаров ва бошқалар бор.

— ХГГС ассамблеяси қатнашчиларидан катта бир групаси қайта тикланган шаҳримизга ташриф буюришади. Чет эллик меҳмонлар 70 йиллик юбилейини нишонлаш арафасида турган Марказий сейсмология станциямиз билан танишадилар.

Хулоса қилиб шуни айтмоқчиманки, келажакда зилзилани олдиндан айтиб бераоладиган механизм албатта яратилади.

МУХЛИСЛАР ҲУЗУРИГА

Куни-кеча Максим Горький номли рус Давлат Академик драма театри коллективи Қорақалпоғистон АССРнинг пойтахти—Нукусга жўнаб кетди. Санъаткорлар икки ҳафта давомида қардош автоном республикада меҳмон бўлиб, Нукус, Тахиатош, Хўжайли каби шаҳарларда ўз маҳоратларини намойиш этишади.

Коллектив ўз мухлисларига театр репертуаридан кенг ўрин олган ва томошабинлар эътиборини қозонган «Мария» ,«Антоний ва Клеопатра». «Амнистия», «Уйғон ва куйла!» каби спектаклларни кўрсатади.

ФОЙДАЛИ СЕМИНАР

Октябрь район партия комитети бошланғич партия ташкилотлари фаолиятини янада ошириш учун зарур бўлган барча чора ва тадбирларни амалга оширмоқда.

Куни-кеча ана шундай тадбирлардан яна бири амалга оширилди. Район партия комитети бошланғич партия ташкилотлари ҳамда цех партия ташкилотлари ташкилотчиларининг бир кунлик семинарини ўтказди.

Семинар қатнашчилари Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг лектори Е. Блокнинг «Халқаро аҳвол ва КПССнинг ташқи сиёсати», республика Давлат план комитетининг бўлим бошлиғи М. Цвифелнинг «КПСС XXIV съезди ва илмий-техника тараққиёти» ҳақида, область партия комитети учёт секторининг мудири Н. Фурцеванинг «Бошланғич партия ташкилотлари ҳужжатларини расмийлаштириш тўғрисида»ги докладларини катта қизиқиш билан тингладилар.

Семинар охирида бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари ўзаро тажриба алмашдилар.

ЧЕМПИОНЛАР АНИҚЛАНДИ

Кеча Ўзбекистоннинг пойтахтидаги Марказий армия спорт клубининг сузиш ҳавзасида Совет Иттифоқи шахсий команда биринчилиги учун сув остида сузиш бўйича навбатдаги мусобақалар тугади. Уч кун давом этган бу учрашув мамлакатимиз чемпионлигига ким сазовор эканлигини аниқлади.

Катталар ичида сузиш бўйича биринчиликни Россия Федерациясининг терма командаси эгаллади, иккинчи ўринни эса москваликлар эгаллашди. Украиналик спортчилар учинчи ўринни олишди.

Чемпионлик унвонини олиш учун ёшлар орасида бўлиб ўтган учрашувлар РСФСР командасининг ғолиб эканлигини аниқлади. Иккинчи ўринни москваликлар, учинчи ўринни ленинградликлар эгаллашди.

Спорт мактабида таълим олаётган ўсмирлар ҳам мамлакат биринчилигида қатнашишди. Бунда Челябинскнинг ёш спортчилари ғолибликни қўлга киритишди. Иккинчи ўринни киевликлар эгаллашди. Ленинградликлар эса учинчи ўринни олишди.

Учрашув тамом бўлганидан кейин бизнинг махсус мухбиримиз сув остида сузиш спорти Бутуниттифоқ федерациясининг масъул секретари Михаил Александрович Аркадьевдан Тошкентда бўлиб ўтган бу учрашув ҳақида қандай фикрда эканлигини сўради. У қуйидагиларни айтди.

— Энг кучли сузувчилар учун Тошкентдаги сузиш ҳавзаси жуда қўл келди. Шуни айтиш керакки, уч кун давом этган чемпионатда спортчилар катталар орасида саккиз жаҳон рекордини ва ўсмирлар орасида уч жаҳон рекордини ўрнатишди. Медаль учун биз олдиндан кутганимиздек Россия Федерациясининг терма командаси, москваликлар, украинлар ва эстониялик спортчилар даъвогар бўлишсада, лекин РСФСР спортчилари ҳамкасбларини доғда қолдириб чемпионлик унвонига эга бўлишди.

Шуни айтиш керакки, Ўзбекистон терма командасининг энг кучли олтиликка кириши биз учун жуда тасодиф бўлди. Сизнинг республикангиз спортчилари Ўзбекистоннинг барча рекордларини бу чемпионатда янгилашди. Ҳарбийлашган эстафетада эса майдон эгаларининг терма командаси иккинчи ўринни эгаллади. Спортчиларингиз тўққизинчи ўриндан бу чемпионатда олтинчи ўринга кўтарилганлиги жуда қувончли.

СУРАТЛАРДА: финиш яқинида, судья протоколга навбатдаги сузиш ҳисобини киритяпти.

М. Нуриддинов фотолари.

ПЛАНЕТАМИЗ ЯНГИЛИКЛАРИ

РАНГУН

Бирма революцион кенгаши — мамлакатдаги олий ҳокимият органининг қарори билан бош министр генерал Не Вин бошчилигида ҳукумат тузилди. Не Вин ҳукуматда мудофаа министри лавозимини ҳам эгаллайди.

Бу ерда янги ҳукумат состави Бирма социалистик программаси партияси марказий комитетининг тавсиясига биноан ўтказилган революцион кенгаш қайта ташкил этилганидан сўнг эълон қилинди.

(ТАСС).

БАЙРУТ

Бу ерда олинган хабарларга кўра, мамлакатнинг шимолидаги районларда Фаластин партизанлари билан Иордания армиясининг қисмлари ўртасидаги жанглар давом этмоқда.

ПОЛЬША. 27 йил давомида Гданск кемалар қуриш верфида сувга туширилган кемалар шарафига қадимий анъана бўйича 560-марта шампан бутилкалари синдирилиб «денгиз ва океанларда Польша кемасозларини шарафлаб сузгин» деган чақириқлари янграйди. Польша кемасозлигининг бу марказида қурилган кемалар ҳозир 20 мамлакат байроқлари остида сузмоқда.

СУРАТДА: Гданск портида сувга туширилаётган навбатдаги кема.

ЦАФ—ТАСС фотоси.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРИШДА РЕСПУБЛИКАДАГИ МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ СОВЕТЛАРИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ ҲАҚИДА

КПСС XXIV съезди партиямиз ва бутун совет халқи ҳаётида жуда катта тарихий воқеа бўлди. Съезд партия сафларининг монолит бирлигини, партия ва давлатнинг ички ва ташқи сиёсатига баҳо беришда, келгуси учун планлар ишлаб чиқишда тамомила якдилликни намойиш қилди. КПСС Марказий Комитетининг Ҳисобот докладида, съезд қарорларида, янги беш йиллик план юзасидан Директиваларда партиянинг коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишга, давлатимизнинг иқтисодий қудратини ва мудофаа қобилиятини бутун чоралар билан мустаҳкамлашга, меҳнаткашларнинг фаровонлигини оширишга қаратилган изчил йўли ўзининг ёрқин ифодасини топди. Съезд Совет халқининг ўтган беш йил ичидаги ажойиб меҳнатини ҳар томонлама муҳокама қилди ва унга якун ясади. Бу йилларда хўжалик ва маданий қурилишнинг барча соҳаларида янгидан-янги муваффақиятлар қўлга киритилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети мамнуният билан қайд қиладики, коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш учун умумхалқ курашига республикамиз катта ҳисса қўшмоқда. Партия XXIII съезди ҳамда КПСС Марказий Комитети Пленумларининг қарорларини амалга ошириш асосида Ўзбекистон саккизинчи беш йиллик мобайнида хўжаликни ва маданиятни ривожлантиришда олға қараб катта қадам ташлади. Саноатда асосий ишлаб чиқариш фондлари 1.6 марта кўпайди. Давлат 20.670 минг тонна, пландагидан 1.170 минг тонна кўп пахта олди. Давлатга дон, сабзавот, қовун-тарвуз, узум, каноп, тамаки, пилла, гўшт, сут, тухум, қоракўл тери ва жун топшириш беш йиллик плани топшириқлари бажарилди. Халқ маорифи, соғлиқни сақлаш, фан ва маданият, маиший хизмат янада ривож топди, меҳнаткашларнинг моддий фаровонлиги ошди. Ўзбекистон меҳнаткашлари Ватанни айниқса 1970 йилда катта ютуқлар билан хушнуд қилдилар.

Бу йилнинг биринчи ярми якунлари республика янги беш йилликда ишни яхши бошлаганлигидан далолат беради. Саноат ярим йиллик планни муддатидан илгари адо этди. Капитал қурилиш суръатлари ошди. Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари давлатга пилла, қоракўл тери сотиш йиллик топшириғини бажардилар, далаларда ва фермаларда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил олиш, чорвачилик маҳсулдорлигини ошириш учун астойдил кураш олиб бормоқдалар.

КПСС XXIV съезди шуни кўрсатдики, партия амалга оширган тадбирлар натижасида меҳнаткашлар депутатлари Советларининг фаолияти активлашди ва кўп қиррали бўлиб қолди, хўжалик ва маданий қурилишнинг асосий участкаларидаги ишнинг аҳволи устидан улар қилаётган контроль кучайди. Ўзбекистондаги меҳнаткашлар депутатлари Советларининг фаолияти бунинг далилидирки, ҳозир бу Советларда 83.900 дан кўпроқ депутат бор. Ўзбекистон ССР Олий Совети, Қорақалпоғистон автоном республикасининг Олий Совети ва маҳаллий Советлар экономика ва маданиятни ривожлантиришда муҳим роль ўйнамоқдалар, меҳнаткашларнинг манфаатларини қўриқламоқдалар.

Кўпгина Советлар, уларнинг ижроия комитетлари ва доимий комиссиялари ташкилий-оммавий иш формалари ва методларини такомиллаштириб, корхоналар, колхоз ва совхозлар ўз планлари ва мажбуриятларини қандай бажараётганликлари устидан назорат қилмоқдалар, меҳнаткашларга ишлаб чиқаришда ва турмушда зарур шароитлар яратиш ҳақида ғамхўрлик кўрсатмоқдалар ва бу билан саноат ҳамда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантиришга таъсир кўрсатмоқдалар.

Уй-жой бинолари ва маданий-маиший объектлар қурилишига, шаҳарлар ва посёлкаларни обод қилишга, соғлиқни сақлаш, халқ маорифи, маданий-маиший ишлар, савдо ва маиший хизматни ташкил этишга кўпроқ эътибор берила бошланди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети шуни ҳам кўрсатиб ўтадики, республикадаги меҳнаткашлар депутатлари Советлари аҳолига хизмат кўрсатишни яхшилаш, хўжаликни комплекс ривожлантириш учун ўз ҳуқуқ ва имкониятларидан ҳали ҳам тўла фойдаланмаётирлар, иқтисодий ислоҳотни амалга ошириш билан боғлиқ масалаларни ҳал этишда етарли даражада қатъият кўрсатмаётирлар. Айрим Советлар уй-жой бинолари, социал-маданий ва маиший объектлар қурилиши, халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариши соҳасида турли идораларга бўйсунувчи корхоналар ва ташкилотлар ишини етарли даражада мувофиқлаштириб олиб бормаётирлар.

Баъзи бир Советларда колхозлар ва совхозлар иши деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш резервларидан тўлароқ фойдаланишга, маҳсулот таннархини камайтиришга, меҳнат унумдорлигини оширишга ҳали ҳам сусткашлик билан йўналтирилмоқда. Колхоз ва совхозларнинг молия-хўжалик фаолияти устидан етарли контроль таъминланмаётир.

Ташкилий-оммавий ишнинг эришилган даражаси ҳали ҳозирги замон талабларига жавоб бермайди. Советларнинг сессияларига баъзан яхши тайёргарлик кўрилмайди, депутатлар актив қатнашмайдилар, масалалар юзаки муҳокама қилинади. Кўпгина доимий комиссиялар ўз зиммаларига юклатилган вазифаларни сусткашлик билан бажармоқдалар. Ҳали ҳам баъзи депутатлар сайловчилар билан мунтазам учрашиб турмайдилар ва наказларнинг бажарилишига ҳаракат қилмайдилар. Айрим ижроия комитетлар аппарати, уларнинг бўлимлари ва бошқармалари фаолиятида, жиддий камчиликлар бор, бошқариш ишларини илмий асосда ташкил қилиш принциплари секинлик билан жорий этилмоқда, меҳнаткашларнинг ариза ва шикоятларини кўриб чиқишда бюрократизм ва сансоларлик фактларига йўл қўйилмоқда.

Коммунистик қурилишнинг ҳозирги даврида партия меҳнаткашлар депутатлари Советлари фаолиятига нисбатан талабни янада оширмоқда. Советлар КПСС XXIV съезди қарорларида, халқ хўжалигини ривожлантириш беш йиллик плани юзасидан Директиваларида белгиланган тадбирларни амалга оширишда муҳим роль ўйнашлари керак.

КПСС XXIV съезди Директиваларига мувофиқ тўққизинчи беш йилликда Ўзбекистон меҳнаткашлари олдида катта ва масъулиятли вазифалар турибди. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажмини 46—49 процент кўпайтириш, бунда электроэнергетика, рангли металлургия, химия, газ ва енгил саноатни, машинасозликни жадалроқ ривожлантириш, бир қанча йирик саноат объектларини қуриш кўзда тутилган. Пахтачиликни янада юксалтириб, 1975 йилда пахта етиштиришни 5 миллион тоннага етказиш, шоликорликни ривожлантириш, мева, сабзавот, полиз экинлари ва тамаки етиштиришни кўпайтириш мўлжалланади. Чорвачиликни ривожлантиришга, гўшт, сут, тухум, жун етиштиришни кўпайтиришга ҳамда чорва моллар ва паррандалар маҳсулдорлигини оширишга катта эътибор берилади. Бир қанча йирик ирригация иншоотларини қуриш юз минглаб гектар янги ерлар ва яйловларни суғориш ва сув билан таъминлаш мўлжалланади. Халқ маорифи, соғлиқни сақлаш, социал таъминот, фан ва маданият, меҳнаткашларнинг турмуш даражасини ошириш соҳаларида катта вазифалар турипти.

КПСС XXIV съезди қарорларини, СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971 — 1975 йилларга мўлжалланган беш йиллик плани юзасидан Директиваларни якдиллик билан маъқуллаб, Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети қарор қилади:

1. Ҳозирги шароитда республика меҳнаткашлар депутатлари Советларининг асосий вазифаси оммани КПСС XXIV съезди қарорларини амалга оширишга, тўққизинчи беш йиллик топшириқларини бажаришга сафарбар этишдан иборатдир, деб ҳисоблансин. Социалистик турмуш тартиб-қоидаларини мустаҳкамлашга Советлар қўшадиган асосий ҳисса шундан иборат бўлиши керак.

КПСС XXIV съезди кўрсатмаларига амал қилиб, Советлар ўз функцияларини янада тўлароқ амалга оширишлари, экономика ва маданиятни ривожлантиришга, халқ фаровонлигини оширишга амалий таъсир кўрсатишлари, аҳолига социал-маиший хизмат кўрсатиш, жамоат тартибини сақлаш масалалари билан қатъийроқ шуғулланишлари керак.

2. КПСС XXIV съезди қарорларида, халқ хўжалигини ривожлантириш беш йиллик плани юзасидан Директиваларда белгиланган тадбирларни амалга ошира бориб, республикадаги меҳнаткашлар депутатлари Советлари:

— маҳаллий аҳамиятга эга бўлган ҳамма масалаларни оперативроқ ҳал этишлари, барча корхоналар ва ташкилотлар ишини, уларнинг қайси идорага бўйсунишларидан қатъи назар, ўз компетенциялари доирасида контроль қилиб туришлари;

— саноат ва қишлоқ хўжалик корхоналарининг тўғри ихтисослаштирилиши ва жойлаштирилиши, ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва унинг самарадорлигини ошириш учун маҳаллий ресурслардан максимал фойдаланиш масалаларига эътиборни кучайтиришлари, иқтисодий ислоҳот принципларини амалга оширишда корхоналарга ва хўжалик ташкилотларига ёрдам кўрсатишлари;

— корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг уй-жой, коммунал қурилиш, социал-маданий ва маиший объектлар қуриш соҳасидаги, халқ истеъмоли товарлари ва маҳаллий бинокорлик материаллари ишлаб чиқариш соҳасидаги ишларини, аҳолига хизмат кўрсатиш билан боғлиқ бўлган бошқа тадбирларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш соҳасидаги ишларни координация қилиб туришлари, шаҳарлар ва қишлоқ аҳоли пунктларининг планли қурилиши ва обод қилиниши, уларнинг санитария ҳолатини яхшилаш масалаларига кўпроқ эътибор беришлари;

— қишлоқ хўжалигини жадал ривожлантириш, экин майдонларидан, техника, ўғит ва ем-хашакдан фойдаланишни яхшилаш, колхоз ва совхозларда жамоат ишлаб чиқариши самарадорлигини ошириш, меҳнат унумдорлигини анча ошириш ва маҳсулот таннархини камайтириш, ишлаб чиқаришга фан ва илғор тажриба ютуқларини жорий этиш юзасидан партия белгилаган кенг программани ҳар жиҳатдан бажаришга эришилсин;

Советлар колхоз ва совхозлар ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик корхоналарининг ишлаб чиқаришни ривожлантириш планларини ишлаб чиқишда актив иштирок этишлари, уларнинг давлатга пахта, ғалла, гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар сотиш планларини қандай бажараётганликларини, колхоз уставларини ва колхоз ички демократияси принципларини қай тариқа турмушга ошираётганликларини назорат қилиб туришлари зарур;

— шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашларига меҳнат, турмуш ва дам олиш учун яхши шароит яратиш ҳақида доимо ғамхўрлик кўрсатишлари, бу социал вазифанинг амалга оширилиши ижтимоий меҳнат унумдорлигини оширишга, кадрларнинг ишлаб чиқаришда мустаҳкамланиб қолишига, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш ишини яхшилашга ёрдам беришини назарда тутишлари керак;

— мактаблар, касалхоналар, болалар муассасалари, магазинлар, ошхоналар, клублар, кутубхоналар ҳамда алоҳида хизмат кўрсатиши керак бўлган бошқа корхона ва ташкилотлар шохобчаларини кенгайтиришлари ва уларнинг ишини яхшилашлари; ҳар бир посёлка ва қишлоқда аҳоли учун маиший хизмат кўрсатиш корхонаси бўлишига эришмоқлари лозим.

3. Ўзбекистон ССР Олий Совети социалистик демократия принципларига риоя қилиш, кенг меҳнаткашлар оммасини давлат ишларини бошқаришга жалб қилиш асосида Советларнинг, доимий комиссиялар ва барча депутатларнинг ташкилий-оммавий ишларини янада такомиллаштиришни жуда муҳим вазифа деб ҳисоблайди;

— бундан буён ҳам Советлар сессияларининг аҳамиятини ошира бориш, депутатлар муҳокамасига маҳаллий ҳаётга оид актуал масалаларни қўйиш; сессияларни тайёрлаш ва ўтказишни яхшилаш, бу ишга доимий комиссияларни, депутат ва активистларни жалб этиш; сессиялар чақириш ҳақидаги қарордан ва муҳокамага қўйиладиган масалалардан депутатларни ва аҳолини ўз вақтида хабардор қилиш; қабул қилинадиган қарорларнинг бажарилиши устидан контролни таъминлаш зарур;

— Советлар доимий комиссияларининг ишини активлаштириш лозим, улар Советлар, уларнинг ижроия комитетлари ва юқори давлат органлари қабул қилган қарорларнинг амалга оширилишида иштирок этишлари, ижроия комитетларнинг бўлим ва бошқармалари, корхоналар, муассасалар, колхозлар ва совхозлар фаолияти устидан контроль қилишни таъминлашлари керак, доимий комиссиялар муҳим масалаларни систематик тарзда ўрганиб, Советларнинг сессияларига ва ижроия комитетларнинг мажлисларига тақдим этиб туришларига эришмоқ лозим;

— депутатларнинг активлигини изчиллик билан ривожлантириш ва масъулиятини ошириш, умуман Советлар ишининг савияси ҳар бир депутатнинг иш савиясига боғлиқ эканлигини назарда тутиш керак. Депутатлар Советларнинг сессияларида, ижроия комитетлар ва доимий комиссияларнинг мажлисларида масалаларни муҳокама қилишда актив иштирок этишлари, танқидни кучайтиришлари, камчиликларни дадил очиб ташлашлари, сайловчилар билан доимий алоқа қилиб туришлари ва уларнинг наказлари бажарилишига эришишлари, ўз ишлари ва Советларнинг иши ҳақида аҳолини хабардор қилиб туришлари керак;

— Советлар, уларнинг ижроия комитетлари ва доимий комиссиялари ишида ошкоравийликни таъминлаш лозим, токи барча меҳнаткашлар Советларнинг қандай амалий иш қилаётганликларини доимо билиб туришларига, улар амалга оширадиган тадбирларда актив иштирок этишларига эришмоқ лозим. Шу мақсадда ижроия комитетларнинг, улардаги бўлим ва бошқармаларнинг раҳбар ходимлари, доимий комиссияларнинг раислари ва аъзолари, депутатлар аҳоли олдида, матбуотда, радио ва телевидениеда мунтазам чиқиб туришлари зарур. Муҳим масалаларни корхоналар, муассасалар, ташкилотларда ҳамда гражданлар яшайдиган жойлардаги йиғинларда меҳнаткашлар муҳокамасига қўйиш практикаси янада кенгроқ ёйилсин;

— қонунларнинг қатъий бажарилиши ва уларга риоя қилиниши учун совет ва хўжалик органларининг, барча мансабдор шахсларнинг жавобгарлиги оширилсин, ҳуқуқий пропаганда яхшилансин. Советлар, уларнинг ижроия комитетлари, доимий комиссиялар ва депутатлар қонунларнинг ҳар қандай бузилишига муросасиз бўлишлари, бюрократизм кўринишларига қарши курашишлари, меҳнаткашларнинг таклифлари, аризалари ва шикоятлари тўғри ва ўз вақтида ҳал этилишига эришишлари керак. Республика, область, шаҳар ва район совет ва хўжалик органлари раҳбарларининг гражданларни бевосита корхоналарда, колхоз ва совхозларда қабул қилишларини кенг жорий этиш ва бунда кишиларнинг кундалик эҳтиёжлари ва талабларини қондириш Советларнинг энг муҳим вазифаси эканлигини назарда тутиш зарур.

4. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми давлат, хўжалик ва маданий қурилиш масалаларини ҳал этишда Советларнинг ролини ошириш юзасидан систематик иш олиб бориши, ижобий тажрибани чуқурроқ ва ҳар томонлама ўрганиши, умумлаштириши ва кенг ёйиши, маҳаллий Советларнинг ташкилий-оммавий ишларини яхшилаш ҳақида ғамхўрлик қилиши, уларнинг қонун талабларига, ўз фаолиятларида демократик принципларга риоя қилишлари устидан назорат ўрнатиши лозим.

5. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети маҳаллий Советлар ижроия комитетлари, ижроком бўлимлари ва бошқармаларининг хўжалик ва социал-маданий қурилиш соҳасидаги конкрет иш участкасига кўпроқ эътибор бериши, ижроия-фармойиш берувчи органларнинг иш услуби ва методларини такомиллаштириши, уларга халқ хўжалик планларини бажаришда кун сайин ёрдам кўрсатиши, бошқариш ишларини илмий асосда ташкил этиш масалаларига эътиборни кучайтириши, маҳаллий Советлар ижроия комитетларининг моддий-техника базаси мустаҳкамланишини таъминлаши лозим.

6. Маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари ва доимий комиссиялари ўз ишларини халқ контроли органлари, касаба союз, комсомол, кооператив ва бошқа жамоат ташкилотлари билан мустаҳкам алоқа асосига қуришлари, маҳаллий ҳаётга оид турли масалаларни, айниқса, меҳнат қонунларига риоя қилиниши, ёш авлодга таълим ва тарбия бериш, меҳнаткашларнинг маданий-маиший шароитини яхшилаш масалаларини биргаликда текширишни ва муҳокама қилишни амалга киритишлари лозим.

7. Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Матбуот, Телевидение ва радио эшиттириш давлат комитетлари, республика ва маҳаллий газеталарнинг редакциялари ҳуқуқ пропагандасини планли тарзда олиб боришлари, Советларнинг иш тажрибасини кенгроқ ёйишлари, социалистик демократия моҳиятини меҳнаткашларга тушунтириб боришлари керак.

Ўзбекистон ССР Олий Совети ишонч билдириб айтадики, республикадаги меҳнаткашлар депутатлари Советлари партия ташкилотларининг раҳбарлиги остида ўзларининг бутун ишларини янада такомиллаштирадилар, бу ишни КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини амалга оширишга, тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажаришга тамомила бўйсундирадилар ва бу билан коммунистик қурилиш ишига муносиб ҳисса қўшадилар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1971 йил 16 июль.
Тошкент шаҳри.

ПЛАНЕТАМИЗ ЯНГИЛИКЛАРИ

Вьетнам халқи астойдил қўллаб-қувватламоқда

ХАНОЙ. Лаос ватанпарварлар фронти марказий комитети Лаосдаги реакцион кучларнинг мамлакатдаги озод қилинган районларга қарши иғвогарлик ҳаракатлари тўғрисида 14 июлда баёнот эълон қилган эди. Вьетнам халқи Лаос ватанпарварлари фронтининг шу баёнотда эълон қилинган позициясини астойдил қўллаб-қувватлайди. «Нян зан» газетаси бош мақоласида қуйидагиларни ёзади: Лаос ватанпарварлар фронти назоратида бўлган Кўзалар водийси — Сиенгкуанг районларига қарши авантюристларча қилинаётган ҳарбий операция Никсон ҳукумати ва унинг Лаосдаги гумашталарининг уруш ҳаракатларини кенгайтиришга ва Лаос проблемасини тинч ҳал этиш йўлидаги ҳаракатларга путур етказишга қаратилган қора ниятларини фош қилиб ташлайди.

Лаос ватанпарварлар фронтининг бутун мамлакат территориясида ўт очишни тўхтатиш тўғрисида 1971 йил 22 июнда қилган таклифи, деб таъкидлайди газета, ватанпарварларнинг тинчликка қаратилган янги муҳим ташаббусидир. Бу ташаббус Лаос ватанпарварлар фронтининг Лаос проблемасини мамлакатдаги реал вазиятни ҳисобга олиб 1962 йилда Женевада тузилган битимлар асосида тинч ҳал этишга доим интилиб келаётганлигини исбот қилади. Лаос ватанпарварлар фронтининг таклифи, деб уқтириб ўтилади мақолада, бутун Лаос халқининг орзу-тилаклари ва манфаатларига муносибдир, бу таклиф мантиқан тўғри, оқилона ва реалистик таклифдир.

(ТАСС).

ҚЎШМА АХБОРОТ

ПАРИЖ. Франция коммунистик партиясининг Париж шаҳри ва Париж районидаги федерациялари қўшма ахборот эълон қилди. Улар бу ахборотда Жанубий Вьетнам Республикаси муваққат революцион ҳукуматининг Вьетнам масаласига бағишланган Париж кенгашида илгари сурилган етти моддадан иборат тинчлик программасини маъқуллайдилар. Федерациялар таъкидлаб ўтгандек, Француз коммунистлари Ҳинди-Хитой халқларининг мустақиллик йўлидаги курашини тамомила қўллаб-қувватламоқдалар.

Федерациялар Париж шаҳри ва Париж районидаги меҳнаткашларни, ёшларни ва бутун аҳолини Ҳинди-Хитой халқлари билан ва тинчлик учун курашаётган Американиклар билан бирдамлик намойишида фаол қатнашишга даъват этадилар. Бу намойиш қирқдан ортиқ сиёсий партия ва ташкилотларнинг ташаббуси билан 20 июлда Франция пойтахтида ўтказилади.

ЯНА БАЛЛОНЛАР УЧИРИЛДИ

БЕРЛИН. АДН агентлиги хабар беради: кейинги ҳафталарда Германия Демократик Республикасига қарши туҳматдан иборат материаллар солинган баллонлар Германия Федератив республикаси территориясидан тез-тез учирила бошланди. Бу эса халқаро — ҳуқуқ нормаларини очиқдан-очиқ бузишдан бошқа бир нарса эмас. Икки кун ичидагина Германия Демократик Республикасининг икки округида 150 баллон топилди.

Баллонларнинг учирилиши, дейилади хабарда, кўп ҳолларда Германия Демократик Республикаси гражданларининг соғлиғи ва ҳаёти учун жиддий хавф туғдирди ва шу билан бирга моддий жиҳатдан анча катта зарар етказди. Баллонларнинг учирилиши Германия Демократик республикасининг суверенитетини қўпол равишда бузишдир. (ТАСС).

ИОРДАНИЯДАГИ ЖАНГЛАР

ДАМАШҚ. Бирлашган Фаластин қўмондонлигининг шу ерда эълон қилинган ахборотига қараганда, Иорданиянинг шимолида Фаластин партизанлари билан Иордания ҳукумат қўшинлари ўртасида тўқнашувлар давом этди.

Иордания артиллерияси, деб ўтилади ахборотда, Аммоннинг шимолидаги Жараш ва Ажлун районларида Фаластин партизанларининг базаларини ўққа тутган. Иордания бронетанк бўлинмалари Сумия районида партизанларнинг позицияларига ҳужум қилганлар.

Сурия матбуоти Иорданиядаги тўқнашувлардан ташвишланиб ёзмоқда. Сурия ҳукуматининг расмий вакили Иордания маъмурларини партизанларга қарши ҳаракатларни тўхтатишга чақирди. Сурия Араб Республикаси қуролли кучлари бош штабининг бошлиғи Мустафо Тлас Иордания Армияси бош штабининг бошлиғи М. Даем билан алоқа боғлаб, Иорданиядаги қон тўкишлар тўхтатилади ва Иордания маъмурлари билан Фаластин партизанлари ўртасидаги барча низоли масалалар тинч йўл билан ҳал этилади, деб ишонч билдирди.

Бу ердан олинаётган маълумотларга қараганда, Иордания маъмурларининг Аммондаги вакили Иорданиянинг шимолида юз бераётган воқеалар «партизанлар билан ҳукумат қўшинлари ўртасидаги оддий тўқнашувлардан бошқа нарса эмас» деб айтди. (ТАСС).

Федерал қидирув бюроси АҚШни ўргимчак уясига ўраб қўйди. У ҳар бир гражданни жиноятчи ҳисоблайди, бюро агентлари мамлакатнинг барча сиёсий ташкилотларида, студентлар ҳаракати марказларида жойлашиб олишган. Лекин иш Пентагон ҳарбий буюртмаларининг пудратчи фирмалар ўртасида шубҳали тақсимланиши ёки Америка генералитетининг пораҳўрлигига бориб тақалганида эса қидирув бюроси оғзига сув солиб олади.
[Газетадан].

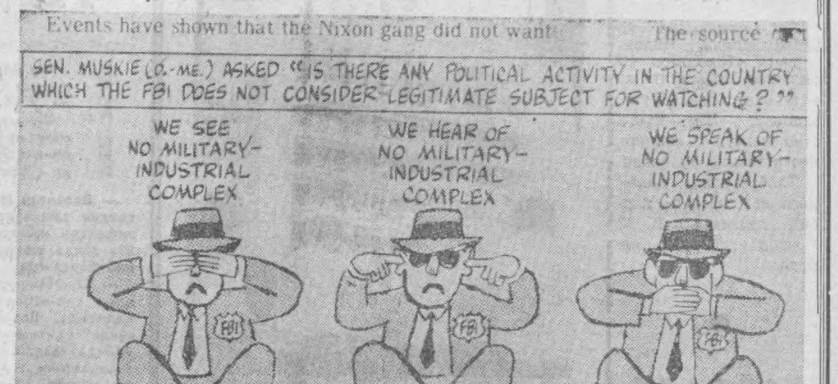

— Пентагонда нима қилинаяпти?
— Ҳеч нарсани кўрганим йўқ, эшитганим йўқ, ҳеч кимга айтмайман!
Сурат «Дейли Уорлд» газетасидан олинди. ТАСС фотохроникаси.

ИШ ТАШЛАШ ҲАРАКАТИ КЕНГАЙИБ БОРМОҚДА

Капиталистик мамлакатлардаги ишчилар синфининг тобора янги отрядлари ўз ҳаётий ҳуқуқлари учун курашда қатнашмоқдалар.

АҚШ да телефон ходимларидан 50 минг киши иш ташлади. «Белл телефон систем» телефон компаниялари бирлашмаси янги коллектив шартномага иш ҳақини ошириш, меҳнатга ҳақ тўлашдаги камситишларга барҳам бериш тўғрисидаги шартларни ва бошқа талабларни киритишдан бўйин товлаганлиги сабабли забастовка бошланди. Биринчи июлдан буён иш ташловчиларнинг пикетларида 17 минг телеграфчи турганлигини эътиборга олганда, телефончилар ва телеграфчиларнинг умумий забастовкаси Қўшма Штатлардаги алоқа воситаларининг ишида жиддий қийинчиликларни вужудга келтириши мумкин. Мис эритиш саноати ишчилари, докерлар, автомобилсозлар, матбаачилар, электриклар иш ташлади. Металлургия саноатида, темир йўл транспортида, почта идораларида меҳнат борасида жиддий низолар рўй бериш арафасида турибди.

Чет эл агентликларининг Канберрадан хабар беришича, Австралия металлургия саноати ишчиларидан 250 мингга яқин киши бир кунлик забастовка ўтказган. Корхона эгалари меҳнаткашларнинг меҳнат шароитини яхшилаш тўғрисидаги талабларни қондиришдан бош тортганлиги сабабли ишчилар иш ташлади.

Ғарбий Германиядаги саноат шаҳарларининг бири Гель Зенкирхен кўчаларига минг-минглаб ишчилар чиқишди. Улар «Деолог» шиша заводларининг эгалари корхонани ёпиб қўйиш ниятларидан воз кечишларини талаб қилдилар. Заводларнинг ёпилиши натижасида 9 мингдан ортиқ кишининг ишдан бўшатилиши мумкин. Намойишчилар «Ўзбошимчаликка қарши норозилик билдирамиз!», «Биз ишсиз қоладиган бўлсак, бола-чақаларимиз тўғрисида ҳеч ким ғамхўрлик қилмайди!» деган сўзлар ёзилган транспарантларни кўтаришиб шаҳар марказидан ўтдилар.

(ТАСС).

АМЕРИКА СЕНАТОРЛАРИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ВАШИНГТОН. Демократ-сенатор Э. Кеннеди Қўшма Штатлар ҳукумати Жанубий Вьетнам Республикаси муваққат революцион ҳукуматининг тинчлик мақсадларини кўзда тутган кейинги таклифларига жавобни пайсалга солаётганлигидан ташвишланаётганлигини айтди. Э. Кеннеди конгрессда сўзлаган нутқида бундай деди: «Ниҳоят, Париж музокараларини ҳақиқатан ҳам илгари силжитиш имконияти пайдо бўлган бир пайтда одамларнинг ўлдирилишига рухсат берилишини виждонсизлик деб ҳисоблайман».

Сенатдаги демократ кўпчиликнинг раҳбари М. Мэнсфилд ўз нутқида қуйидагиларни таъкидлаб ўтди: Жанубий Вьетнам Республикаси муваққат революцион ҳукуматининг янги планида Париж музокараларини «Боши берк кўчадан олиб чиқишга ёрдам бера оладиган моддалар бор», деди. (ТАСС).

МАРОКАШДАГИ АҲВОЛГА ДОИР

РАБОТ. Бу ерда қирол Ҳасан II раислигида министрлар кенгашининг мажлиси бўлиб ўтди. Бу мажлисда давлат хавфсизлиги судини ташкил этиш тўғрисидаги қонун лойиҳасини парламентга тақдим этиш тўғрисида қарор чиқарилди. Ички ишлар, мудофаа ва юстиция министрларидан иборат комиссия ҳам тузилди. Бу комиссия яқинда давлат тўнтариши ясаш йўлидаги уриниш билан боғланган ҳолатларни ўрганиб чиқади. Маъмурлар фитна қатнашчиларининг мол-мулклари мусодара қилинганлигини билдирдилар.

МАП агентлиги хабар беради: Аниқланган маълумотларга қараганда, Скират саройидаги отишма вақтида қирол Ҳасан туғилган кун муносабати билан ўтказилган маросимда ҳозир бўлганлардан 10 киши ўлдирилган. Бундан ташқари фитна қатнашчиларидан 168 киши ўлдирилган. Чет эл агентликларининг хабарларига кўра, 50 га яқин қўзғолончи тоғларда яшириниб юрибди. Работдан Касабланкага олиб борадиган йўлда ҳарбийларнинг жуда кўп контроль постлари ишлаб турибди Касабланка порти вақтинча ёпиб қўйилди.

(ТАСС).

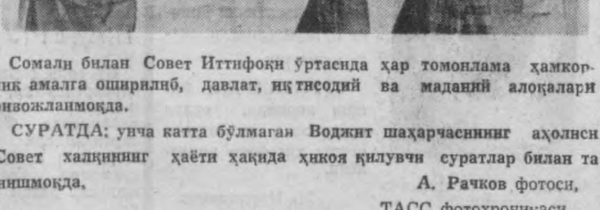

Сомали билан Совет Иттифоқи ўртасида ҳар томонлама ҳамкорлик амалга оширилиб, давлат, иқтисодий ва маданий алоқалари ривожланмоқда.

СУРАТДА: **унча катта бўлмаган Воджит шаҳарчасининг аҳолиси Совет халқининг ҳаёти ҳақида ҳикоя қилувчи суратлар билан танишмоқда.**

А. Рачков фотоси,
ТАСС фотохроникаси.

Адабиёт ва санъат саҳифаси

Янги опера

Тошкент оқшоми
Театр афишаси

ШАҲРИМИЗ театрлари ўз репертуарларини янги асарлар билан бойитиб, санъат мухлисларини хушнуд этмоқдалар. Алишер Навоий номли Академик Катта театрда яқинда саҳналаштирилган Ж. Вердининг «Дон Карлос» операси фикримизнинг далилидир.

Машҳур итальян композиторининг жаҳонга донғи кетган «Аида», «Риголетто», «Травиата» ва «Трубадур» опералари қаторасига сўнгги йилларда ушбу театр саҳнасида муваффақият билан қўйилиб келинмоқда. Бу спектакллар фақат тошкентликларнигина хушнуд қилиб қолмай, балки Тошкентга чет эл ва Иттифоқимизнинг бошқа шаҳарларидан келган санъат мухлисларининг ҳам эътиборини қозонаяпти.

Мана шу спектакллар ёнига, ижро этиш ҳамда саҳналаштириш борасида оғирроқ бўлган «Дон Карлос» операси қўшилди. Театр режиссёри Г. Геловани катта ишга қўл уриб, уни муваффақиятли ҳал қилди.

«Дон Карлос» операсида Испаниянинг Филипп II бошқарган даврдаги муҳит кўрсатилади. Эркин инсоний туйғулар, инсонпарварлик, эркинлик ғояларини олға сурувчи тараққийпарвар Родриго Поза ҳамда унинг дўсти Дон Карлос операнинг асосий қаҳрамонларидир. Ўша даврнинг пасткаш атмосферасига, ёмон муҳитга маҳв бўлаётган Инфант давр қурбони қирол ва унинг хизматкорлари уларга қарама-қарши турадилар. Родриго Поза билан Испаниянинг ёш қироличаси Елизавета Валуадир ҳамфикрдир. Бу образ Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистка Розалинда Лаут талқинида ишонарли чиққан. Артистканинг сўлим овози у ижро этган арияларда айниқса ёқимли янграйди. Елизаветанинг сўнгги кўринишдаги арияси жаҳон опера санъатида энг катта ҳамда ижро этилиши жиҳатидан мураккаб ҳисобланади. Артистка бу арияни ҳам маҳорат билан ижро этади.

Дон Карлоснинг болаликдаги ўртоғи Родриго Поза ролини ижро этган Владимир Крючков ўз қаҳрамонидаги инсонийлик, ботирлик, донолик фазилатларини бера олган. Саройда бўлаётган ҳамма найранглардан хабардор Родриго Фландрияни озод қилиш учун ўйлаган ниятларини амалга оширишда ўзига дўсти Дон Карлосни шерик қилади. Айниқса, иккинчи кўринишда қирол билан қилган суҳбат-речитативида унинг ботирлиги, сўзамоллиги янада ойдинлашади.

Солист Николай Розсохи операнинг марказий, драматик ҳаракат ва психологик туйғуларга бой бўлган Дон Карлос образини юксак маҳорат билан ижро этади.

Қабоҳат уруғини сочувчи қирол Филипп II образини Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Вячеслав Гринченко яратган. У ўша даҳшатли даврда икки ҳокимиятни бошқариб борган Филиппнинг барча фожиасини тўлақонли қилиб кўрсатиб бера олган.

Спектаклдаги вокал ансамбллар, ҳамда хор саҳналари анча муваффақиятли чиққан. Бунда театрнинг бош хормейстри С. Шодмонов ва М. Яндринскаяларнинг хизмати катта.

Жузепе Верди ва Ф. Шиллер каби буюкларнинг «Дон Карлос»и Тошкентда биринчи марта саҳна юзини кўрди. Бу театрнинг катта ижодий ютуғидир.

М. ЖАВҲАРОВ.

● *Янги ғазаллар*

ҲАБИБИЙ.

Булбул

Чаманнинг зийнати сайёра булбул,
Бўлур шому — сабо овора булбул.
Гаҳи ўтга ўзин, гоҳи тиканга,
Урар парвонадек бечора булбул.
Жунундек ишқ домига илинди,
Кўзи гулга тушиб якбора булбул.
Иши ишқ ўтида фарёду нола,
Куйиб кул жисми бахти қора булбул.
Учар гул фасли гулдан-гулга тинмай,
Сочиб шабнам кўзи фаввора булбул.
Муҳаббат мавжи дилда бермас ором,
Юрак бағри эзилган ёра булбул.
Ҳабибий ноланинг ҳайронидирман,
Қилур гул ғунчаларни пора булбул.

Нетай

Ёр ажаб ёр ўлди менга
ифтиҳор этмай нетай,
Бу улуғ давлатни мағрур
ошикор этмай нетай.
Келди бахтим бошим узра,
соябон бўлди хумо,
Хотамона хонимонимни
нисор этмай нетай.
Яшнади алвон бўлиб
хушбаҳра кўнглим гулшани,
Ҳар нафасни чун насими
навбаҳор этмай нетай.
Ёшлигим ўтди тириклик деб
оғир ташвиш ила,
Ғам сипоҳи келса энди
тор-мор этмай нетай.
Ўйласам беш кунлик умримда
ғанимат хизматим,
Даҳр аро раҳмат деган эл,
эътибор этмай нетай.
Турмушим ширин, ўзим эркин,
фаровондир ҳаёт,
Бу сифатларни Ҳабибий
ихтиёр этмай нетай.

Қимиз

Ҳожатим тушди, топилди,
бўлмади анқо қимиз,
Балки келди чайқалиб
тўлган каби дарё қимиз.
Тўхтамай бир дамда сипқардим
аёғда чора йўқ,
Соф ҳавонинг кўкларидин
ишламиш саҳро қимиз.
Кўп касалларга шифобахш
эрканин ҳукм айлади,
Текшириб ўз илми бирла
Бу Али-Сино, қимиз.
Мен касал бўлдим, даволандим,
қимизни кўп ичиб,
Топмас эрдим, ҳеч даво
ичмас эканман то қимиз.
Қоним ўйнаб жисм аро,
завқим ичимга сиғмади,
Мунча ҳам хуш кайф экан бу
бодаи саҳбо, қимиз.
Меҳрибон ўғлим-қизим
келтирди саҳродан, деди,
Ўзгалардан яхши бу,
мумтозу мустасно қимиз.
Эй, Ҳабибий, даврада айланди
пайдар-пай аёқ,
Тўхтамас кулгу, лабо-лаб,
ўртада мино қимиз.

Тинчлик ва социализм куйчиси

Германия Демократик Республикасининг улкан шоири, таниқли жамоат арбоби, ГДР миллий гимнининг муаллифи Иоганнес Роберт Бехер туғилган кунга яқинда 80 йил тўлди.

У Ғарбий Европа ижодкорлари орасида биринчи бўлиб Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ҳақиқий моҳиятини англаб етди. 1917 йилда ёзилган «Немис шоирининг РСФСРга табриги» шеъри бунинг ёрқин далилидир.

1919 йилда Германия Коммунистик партиясига аъзо бўлиб кирган шоир, ўзининг бутун кейинги ҳаётини тинчлик, ватан, социализмни тараннум этишга бағишлади. У бир неча бор Совет Иттифоқида бўлди. Умрининг охиригача тинимсиз ижод қилиб, кўплаб шеърлар, романлар, драмалар, адабиёт ва санъат ҳақида илмий мақолалар яратди.

Иоганнес Бехер 1958 йилда вафот этди.

Қуйида сиз шоир шеърларининг янги таржималаридан ўқийсиз.

Шоир васияти

Йиллар ўтиб, олға интилган мағрур —
Умрим ниҳояси етиб, этса лол.
Сени шарафлайин сўнг бор Она — ер,
Рухсат бергил, кейин қучоғингга ол!
Нутқлар керакмас қабрим ёнида,
Бир қўшиқ бўлса бас, тингласалар жим.
Узатсалар ерга айни субҳидам,
Токи чалғимасин ишидан ҳеч ким.
Ному саналарни шартмас қайд этмоқ:
Сен эса, суюклим, тиз чўккил унсиз.
Жумбоқ эдинг, фақат мен ечган жумбоқ,
Йўқотмаган нарсам ўзингсан ёлғиз.
Кимки эътиқод-ла, ўзини севмиш,
Билмас, йўқ бўлганда сезмас ҳеч ким ҳам.
Эй, вақт, номинг нима?
Номи — Унутиш!
Ўзин унутганлар энг бахтли одам.

Москвадаги эски уй

Бу деворда илинганди бир вақт шоҳ расми,
Ҳу бурчакда липилларди хира шамчироқ.
Қайга кетди улар? Йўқдир на ном, на жисми,
Балки яна қайтмоқликка бордир иштиёқ?
Юксак шифтни мақташарди хушнуд ва мағрур:
Ҳар хонада кўргандайсиз шаффоф самони —
Порлаганда қандилларда кўз олгувчи нур...
Харобалар ҳиди тутмиш бутун ҳавони,
Бу қабрда энди йўқдир қимирлаган жон.
Машиналар чанг-тупроқни ташир куну-тун.
Омонат бир ҳолда турар илиниб балкон.
Тезда бузиб ташланажак энг сўнгги устун.
Вайроналар битар. Шаҳар яшнар тобора.
Бунда майдон бўлар. Гулзор. Гўзал фаввора.

Немисчадан Носир таржимаси.

М. Қори-Ёқубов номидаги ўзбек давлат филармониясининг «Лазги» ашула ва рақс ансамбли республикамизнинг етук коллективларидан биридир. Бундан бир ярим йил аввал ташкил топган бу ёш коллектив кўпларга танилди. Ансамблнинг репертуари мазмунан ва шаклан нафис ва гўзалдир. Дўстлик ҳақидаги қўшиқлар, кишини мафтун этувчи шўх рақслар ансамбль камолотидан далолат бериб турибди.

СУРАТДА: ансамбль раққосалари «Хива» лазгисини ижро этмоқдалар. М. Нуриддинов фотоси.

Туш

Мен тушимда
худо бўлибман,
Инсонликдан
жудо бўлибман.
Хизматимда
не-не пайғамбар —
Содиқ қуллар
таъзим этармиш.
Менда на бахт,
на завқ,
на ғам бор!—
Ойлар, йиллар
шундай ўтармиш.
Жангоҳларда
инсон ноласи,
Ёниб битар—
фармоним эмиш.
Ер устида
кўз ёш жоласи,
Бахтни ютар—
фармоним эмиш.
Ҳамма нарса
худодан дея,
Бўғизлармиш
бир-бирин инсон.
Неки иш бор:
жўя, ножўя—
Менга эмиш
барчаси аён.
Аммо бир сўз
айтмас эмишман,
На раҳму,
на шафқат билмай.
Ўз ҳукмимдан
қайтмас эмишман,
Нолаларга
парво ҳам қилмай.
На бир сурат
ва на мавжудот,
Фақатгина
худо эмишман.
На ижодкор
ва на бир ижод,
Фақат ҳиссиз
нидо эмишман.
Нечун ахир,
худо бўлдим, деб,
Йиғлармишман—
кўзимда ёш йўқ.
Қидирсам ҳам
кўксимни йиртиб,
На юрагу, унда,
на тош йўқ...
Йиғлармишман—
худо эмишман,
Инсонликдан
жудо эмишман...

Абдулла ШЕР.

Ёруғлик

Шингил ҳикоя

Кўча эшикдан шундоқ кираверишда кичкина ғиштин уйча бор. Уни акам бултур ёзда ўзи ғишт қуйиб, ўзи қурган. Бир табақали эшиги билан ҳовлига қараган ягона деразаси оч кўкка бўялган. Сандал, эскигина гулдор кигиз, темир каравот, қозиқларга илинган кийим-кечаклар — уйчанинг бор-бутун жиҳози мана шу.

Бу ерда Нисо бувим, гарчанд ҳеч ким мажбур қилмаган бўлса ҳам, якка ўзлари турадилар. У киши бир йилдан бери бетоб. Ранглари саргайиб, кўзлари ич-ичига ботиб кетган, озиб, муштдеккина бўлиб қолганлар: бу ҳам етмагандек, кейинги пайтларда бот-бот йўталадиган бўлиб қолдилар.

Доктор ҳам, дадамлар ҳам касалхонага ётишга қанча қисташмасин, бувим унамайдилар. Уззукун ҳужраларидан жилмай ётганлари — ётган. Биз кўпчиликмиз. Бувимни ёлғиз қолдирмасликка ҳаракат қиламан. Айниқса, мен мактабдан келибоқ олдиларига югураман, бувим менга бир ҳовуч майизми, жийдами берадилар. Кейин, ётган ҳолда, ориқ, кўкиш томирлари бўртиб чиққан қўллари билан сочларимни силайдилар, пешонамдан ўпадилар. Менга бу эркалашлар хуш ёқиб, майин, юмшоқ кигизда жимгина чўккайиб ўтираман. Ботаётган қуёшнинг алвон нурлари дераза ойнасига тушиб уйни ёритади. Шунда бувимнинг ранглар, қат-қат ажин босган юзлари ҳам ажиб бир тусда нурланиб кетади, тирсакларига таяниб минг машаққат билан ўринларидан турадилар, менинг ёрдамимда ташқарига чиқадилар. Мен дарс тайёрлайдиган курсичамни келтириб бераман. Бувим мени қучоқлаб офтобрўяда узоқ ўтирадилар. Қуёш ботиб, ҳовлига тун сояси чўккандан кейингина аста ўринларидан қўзғаладилар, шошилмай. салмоқлаб яна ўз хоналарига кирадилар. Мен бувимнинг бу одатларига ўрганиб қолганман — зерикмайман.

Бир куни, илк баҳор пайти, бувим билан уйда ўтирган эдик. Куёш чиқиб турган бўлса ҳам, хона ичи қоронғу эди. Чунки ҳовлимизга ботаётган чоғидагина қуёшнинг заиф шуъалалари тушиб ўтарди, холос.

— Уйимизга меҳмон келди,— дедилар бувим.

— Қанақа меҳмон, бувижон?

— Қалдирғоч...

Мен шифтга қарадим. Уя ёнидаги якка михда қўниб турган қалдирғоч, шу пайт пастга шўнғиди, чуғурлаб хона ичи бўйлаб айлана бошлади. У эшикка ҳам, деразага ҳам, туйнукка ҳам бир-бир яқинлашиб ўтди.— Афтидан, чиқиб кетмоқчи эди. Бироқ ҳамма ёқ берк бўлгани учунноилож, айланиб яна якка михга келиб қўнди.

— Буви, қалдирғоч қамалиб қопти.

— Қамалиб қопти дейсанми? Буни қара-я! —дедилар бувим бир нарса эсларига тушгандек тўсатдан жонланиб.— Буни қара-я, болам! Жониворга жабр бўпти-ку. Ғув-ғув шамол кираверганидан кейин, кеча дадангга айтиб туйнукни бекиттирувдим. Қарилик қурсин...

— Қалдирғоч қамалиб қолса... ёмонми, буви?

— Ҳа, болам ёмон, қалдирғоч — эркин қуш. Қара, кўзлари ёнай дейди. У кенгликка, ёруғликка ўрганган, бундай жойда ўлса ҳам тураолмайди. Инсон боласи ҳам худди шундай — у ёруғликни истайди... Ҳаётдан оёғи узилиб, ўлим тўшагида ётганида ҳам шу умид билан яшайди...

Мен эшикларни очиб юбордим. Хонага соф ҳаво оқиб кирди.

Н. НАЗРУЛЛАЕВ.

Икки қабр

Икки қабр турар
ёнма-ён,
Қабристоннинг
қоқ ўртасида.
Бирин гуллар
айлаган ошён.
Бири ётар
хазон остида.
Хазонини дайди
шамол ҳам,
Учиргали қилади
ҳазар.
Шу атрофдан
ўтган ҳар одам,
Биттасига
ташлайди назар.
Узилмайди
одам оёғи,
Биттасидан
эрта билан кеч.
Ота-она,
уруғ-аймоғи,
Биттасидан
хабар олмас ҳеч.
Бир отанинг
фарзанд ғамидан—
Исноридан
юрагида доғ.
Бир отанинг
фарзанд шонидан—
Шуҳратидан
кўкрагидир тоғ.
Биттасининг
ҳатто отаси
Ўз ўғлига
ўзидир душман.
У нонкўрнинг
мушфиқ онаси,
Туққанига
қилади пушмон.
Икки одам
ётар ёнма-ён,
Бири сотқин,
бири қаҳрамон.

Ўтбосар МИРЗАЕВ.

Бухоро колхозчиларининг меҳмони

Бу ерда Муқимий номли Давлат музикали театрининг гастроллари бошланди. Тошкентлик артистлар Уйғун пьесаси асосида тайёрланган «Лақма» деган янги спектаклни кўрсатдилар. Бундан ташқари меҳмонлар Бухоро районн қишлоқ меҳнаткашларига катта концерт қўйиб бердилар. Театрнинг Бухородаги гастроллари вақтида областнинг Вобкент, Ғиждувон ва Свердлов районлар колхозлари ҳамда совхозларида ҳам ана шундай концертлар қўйиб берилади.

Ҳайкаллар

Ҳайкалларда тил бўлса эди,
Ҳайкалларга тил бўлсам эди...
Хиёбоннинг ўртасида жим,
Хаёл сурар ҳазрат Алишер.
Суҳбат қурмоқ истайди кўнглим,
Истар устоз тилидан бир шеър.
Не учундир тутамлар соқол,
Нималардир демоқчи дилдан,
Тил бўлса-ю, айтса бемалол,
Не яхши-ю, не ёмон элда.
Луврдаги гўзал Венера,
Билмас нима алам ва кўз ёш.
Тил бўлса-ю, айтиб бир карра,
Қўйса ошиқ оёғига бош.
Буюк Ленин хаёл ичра жим,
Нелар кечар мавж урган дилда.
Балки айтар қилиб табассум:
«Ўртоқлар, сиз энг тўғри йўлда».
О, тошқотган
Ўн тўрт комиссар,
Мен қалбингиз ўтида ўсдим.
Айтишарди тил бўлса агар:
«Эркинг ўзи
келмайди, дўстим»...
Қудратлисан, она табиат,
Қудратингга чек йўқ, беомон.
Ҳайкалларга айлагин шафқат,
Ато қилгин сен уларга жон...
Ҳайкалларда тил бўлса эди,
Ҳайкалларга тил бўлсам эди...

Темур УБАЙДУЛЛАЕВ.

Театрнинг биринчи мавсуми

Тўрткўл районидаги «Коммунизм» колхозининг марказий қўраси клубида халқ театрининг биринчи томошаси кўрсатилди. Театр составида сут соғувчилар, пиллачилар ва механизаторлардан иборат 20 дан ортиқ колхозчи бор. Ҳаваскор артистлар биринчи мавсумни ўзбек ва қорақалпоқ драматургларининг бир пардали пьесаларини кўрсатиш билан бошладилар.

Янги халқ театрида концерт группаси ҳам бор. Группа колхознинг дала шийпонида томошалар кўрсатмоқда.

Латиф кулгилар

НЕЪМАТ Аминов кўз ўнгимизда адабиётга кириб келди. Ҳа, бу муборак даргоҳга дадил қадам қўйиб, ўз сози, ўз овози билан дўстларини қувонтираётган бу йигитни мен дастлаб ўзим бошқарган ёзувчилар тўгарагида кўрганман. Унда Неъмат шеър машқ қилгувчи эди. Мана, ўн олти йилдирки, ижодий баҳс ва мунозаралардан асло қолмас, дўстларининг асарларига дадил туриб баҳо берар ва баъзан қалбига омухта юмор билан ҳаммамизни кулдириб, хурсанд қилади.

Устоз Абдулла Қаҳҳор ҳам болалик чоғларида битта шеър ёзиб газетага бостиоғанларини айтган эдилар. Неъматжон ҳам ижодини худди шундай бошлади.

Шу ўринда бир гапни айтиш керак: баъзи ёшлар ўз истеъдодларини бадиий адабиётнинг турли жанрларида синаб кўрмай, хато қиладилар. Неъматнинг шеърий машқлари ёмон эмас эди, бироқ у назмдан насрга кўчганида талантини яққол кўрдик. Эндиликда Неъмат Аминовнинг номи республикадаги ёш, истеъдодли прозаиклар номи билан бир қаторда туради. У иккинчи ҳажвий ҳикоялар китобини «Қирқ учинчи почча» деб атади. Китобга атоқли ёзувчи Саид Аҳмад кириш сўзи ёзган. Тўплам ҳақида республика матбуотида илиқ гаплар айтилди. Танқидчи Иброҳим Ғафуровнинг «Кулгининг чироғи», Абдуғофур Расуловнинг «Тили бошқа, дили бошқа» мақолаларида Неъмат ҳажвияларига яхши баҳо берилди.

Неъматнинг ҳикоялари жуда чиройли бўлади. У ҳар бир ҳикоясида янги характер ва янги бир тип яратишга уринади. Ёзувчи ўз қаҳрамонларининг индивидуал тилини жуда ўхшатади.

Мен «Қирқ учинчи почча»даги «Қоровул», «Қассоб бобонинг ити», «Қитиғи ўлмаган қиз», «Сузонғич роман», «Универсал домла» каби ҳажвий ҳикояларни ўқиб, ҳикоя қаҳрамонларини тахминан кўз олдимга келтира оламан. Ҳикояни ўқиб Неъмат фош этган ҳар бир қаҳрамоннинг бемалол суратини чизиш мумкин. Бу эса ёш ёзувчининг маҳорат сари интилаётганлигидан далолат беради.

Чехов ва Абдулла Қаҳҳор мактабининг ихлосманд толиби иккинчи китобида ҳам ўзига йўл излайди. Бу китобда ёш ёзувчи услуби шакллана бошлаганини кўрамиз. Унинг дастлабки ҳажвияларига хос бўлган бировларнинг табиий нуқсонларини—бўйининг пастлиги, дудуқлиги, бошининг тақирлиги ва ҳоказолардан кулиш аста-секин йўқолиб бормоқда. Эндиликда муаллиф кулгисининг объекти —жамиятимизда коммунизм қуриш йўлида ғов бўлаётган иллатлар: бюрократ, ўғри, юлғич, тамбал ва ҳоказолар бўлиши ҳам бизни қувонтираяпти.

Иброҳим Ғафуров таъкидлаганидек, чиндан ҳам Неъмат ҳикоялари ичида антиқа бир енгил шабада шўх насими эсиб туради. Бу ҳикояларнинг аксарияти лиризм руҳи билан суғорилган, улардан Неъматнинг латиф ним кулгиларини эшитиб турамиз. Бироқ, бундан ёш ёзувчининг ҳикоялари бутунлай бежирим, бенуқсон деган маъно чиқмайди.

Автор китобдан китобга ўсиб борар экан мухтасарликка, образлиликка тобора интилиши лозим. Ҳаётда кўрган, ёки эшитган ҳодиса-воқеаларни шундоқ қоғозга кўчира беришдан сақланиш керак.

Гоголь ва Чехов, Абдулла Қаҳҳорларнинг кулгиси ўша давр илғор кишиларининг кулгиси, қолаверса бутун бир жамиятнинг кулгиси бўлганини унутмаслик лозим.

Неъматжоннинг ҳам жамиятимиз тараққиёти йўлида ғов бўлаётган баъзи ношудлар устидан кулишини роҳат қилиб эшитаверайлик.

Тошпўлат ҲАМИД,
филология фанлари кандидати.

И. КРИЛОВ.

Какку ва бургут

(МАСАЛ).

Несидир хуш келиб Каккунинг, воҳ-воҳ,
Булбуллик унвонин бахш этди Бургут.
Какку кўнгли бўлиб қувончдан тоғ-тоғ,
Сайради дилларга чертгудек гугурт;
Ўзини булбулдай этиб тасаввур,
Сайради кўрсатмак бўлиб талантин.
Бир маҳал қараса, кўтариб ғовур,
Тарқашяпти қушлар ҳурпайтиб патин:
Бири кулса, бири қиларди мазах,
Бири ғижинарди баралла сўкиб.
Бундан Какку ўзин ўлдиргудек нақ,
Бургутга нолиди кўз ёшин тўкиб:
«Оҳ, бу не кўргулик, шафқат қил, тўрам!
Амринг билан ахир, аталдим Булбул.
Аммо қушлар илиб-кертишиб бирам,
Калака этишиб, кулишар нуқул».—
«Ошна!— дея Бургут хўрсинди оғир.
Мен шоҳ, худомасман, кўпиртма оғиз!
Шоҳ сени Булбул деб номлашга қодир,
Лекин Булбул қилиб ясашга ожиз».

Ямин ҚУРБОН
таржимаси.

ЖОРЖ СИМЕНОННИНГ „ИНСОНИЙ КОМЕДИЯ"СИ

Уилла Петшек

ЖОРЖ СИМЕНОННИНГ КИТОБЛАРИ БУТУН ДУНЁДА ЗЎР ШУҲРАТ ҚОЗОНГАН. УНИНГ 200 ДАН ЗИЁД РОМАН ВА ҲИКОЯЛАРИ ЭКРАНЛАШТИРИЛГАНИНИНГ ЎЗИ БУНИНГ ЁРҚИН ДАЛИЛИДИР.

Ўн етти тахаллус

ЖОРЖ Сименон бир йилда тўртта роман ёзади. Асар ёзиш ҳақидаги фикр унда анча машаққат билан, узоқ муддат ичида туғилади. Бироқ, романни қоғозга туширишга бор-йўғи 8 кун кетади, холос. Асарни ёзиб бўлгач, Сименон узоқ давом этган оғир касалликдан эндигина тургандай бемажол кўринади.

Энг машҳур, энг сермаҳсул ёзувчи деб аташади уни. Сименон ўз имзоси билан чиқарган 207 роман (буларнинг кўпчилиги детектив асарлар эмас) ҳамда 17 тахаллусда чоп эттирган 208 романдан ташқари, тағин 1500 га яқин повесть ва ҳикоялар ёзган.

Шундай пайтлар ҳам бўлганки, адабий журналлардан бирининг битта сонининг ўзида Сименон олти асари билан қатнашган. Турли тахаллуслар билан, албатта. 1928 йилда эса ёзувчининг 40 та китоби босилиб чиқади. Романларидан бирини у 25 соат ичида ёзиб тугатган. (Сименон медицина ва психология соҳасида кўп нарса билгани билан фахрланиб юришига қарамай, бундай тезкор қобилиятига ўзиям ҳайрон).

Сименон ҳозир Швейцарияда, Лозаннани ўз бағрига олган тоғлар этагидаги Эпаленж шаҳарчасида истиқомат қилмоқда. Уйдаги хоналарнинг бари товуш ўтказмайдиган қилиб жиҳозланган. Уйнинг хизмат бўлими деб аталган қисми иккита кабинетдан иборат. («Мен контрактлар тузган хонамнинг ўзида роман ёза олмайман», дейди у). Икки секретарь учун махсус хоналар ажратилган. Жаҳондаги турли тилларга таржима қилинган 15 минг «сименон»ни сақлаётган кутубхона ҳам шу ерда.

Кабинет деворларидаги жавонларда биология, психология, медицинага оид китоблар бор; шунингдек, унинг «Давлатманд» деб номланувчи сўнгги романида акс эттирилган воқеалар бўлиб ўтган шаҳарнинг харитаси ҳам осиғлиқ турибди. Улкан календардаги саккиз кунни—ана шу романни ёзишга сарф этилган муддатни у қора қалам билан ҳозиргина ўчириб қўйди.

Сименон янги роман ёзиш фикри етилганини ҳис этиши билан, «ўзимни барча ташвиш—ўйловлардан халос этишга мажбур қиламан, кўп яёв юраман, гольф ўйнайман. Романнинг умумий муҳитини тахминлаб чиқаман, уни ҳис эта олгач, иштирок этувчи шахслар ҳақида ўйлашга ўтаман. Буларнинг ҳаммасини мен конверт юзида бир неча сўз билангина ифодалаб, персонажларнинг номлари, ёши, адрес ва телефон номерларини қайд этиш билан чекланаман. Шу куни мен ҳеч ким билан гаплашмайман. Эрта тонгдан эса, ёзишга киришаман», дейди.

Бундан чиқди, Сименон ҳеч қандай сюжет ҳақида ўйламай-нетмай, навбатдаги романини ёзишга киришаркан-да! «Йўқ, албатта,— дейди ёзувчининг ўзи.—Тўғри, қандай воқеалар содир бўлишини деталларигача билолмайман, албатта. Вазият ҳамда персонажларнинг номларигина менга аён. Мен ўзимни романда иштирок этувчи шахслардан бири деб ҳис этаман. Кўпинча худди ана шу шахс ғайри-табиий бир «ҳунар» кўрсатиши керак бўлади. Мен қаҳрамоннинг дардига шерик бўлиб яшайман ва саккиз кундан сўнг ўзим ҳам бир нималик бўлиб қоламан. Шунда мен энди Жорж Сименон эмас, мутлақо бошқа бир шахсга айлангандайман».

Сюжет иш пайтида туғилади

СИМЕНОН машинкада ўтираркан, асосий зўр унинг икки бармоғига тушади. У ҳайратга соладиган даражада чаққон ва бехато ёзади. Чекмоқчи бўлиб янги трубка олаётганда ва чанқоғини босмоқчи бўлгандагина, нафасини ростлайди: камдан-кам тузатишлар киритади. У эрталаб соат 6-ю 30 минутда иш столига ўтиради. Тўққиз яримда эса, терга ботганидан, кўйлаги жиққа ҳўп бўлиб қолади. Бироқ, бу пайтга келиб, романнинг 20 саҳифалик боби тайёр бўлиб қолади. Шу билан, Сименон бугунги ишига чек қўяди. Роман эса саккиз кун деганда тайёр бўлади, бир-икки кун баъзи бир тузатишларга кетади. Айниқса, у равиш ҳамда сифат туркумидаги сўзларни хуш кўрмай, аёвсиз қисқартириб ташлайди.

Бир неча йиллар муқаддам, Сименон ана шундай иш графигига 11—12 кун бардош бераоларди ва унинг романлари ҳажм жиҳатидан анча «семиз» чиқарди. Ҳозир эса, ёзувчининг бундай ишга ҳол-қудрати бир ҳафтага етади. Сименонни маълум бир сабаблар билан ишдан чалғитиб қолинса, у ана шу чала қолган асарига ҳеч қачон қайта мурожаат этмайди.

«Романни ёзиб тамомлаб эканман,—дейди ёзувчи бироз маъюс куларкан,—ўзимни анча мамнун сезаман. Бироқ, бир ой-бир ярим ой ўтар-ўтмас, зерикиб қоламан. Нимадир етмагандай туюлади. Туғилажак янги роман бу».

Илк қадамлар

ЖОРЖ Жозеф Сименон бундан 68 йил муқаддам Бельгиядаги Льеж саноат шаҳрида камбағал оилада дунёга келади. Отаси топган даромад рўзғорга етмагани туфайли, бу хонадонда ижарачилар ҳам истиқомат қиларди. Кичкина Жоржни монастирь мактабига берадилар. Икки ҳафта ўтар-ўтмас, у бемалол ёза оладиган ва ўқийоладиган бўлиб қолади.

Отасининг вафотидан сўнг, рўзғор ташвиши 15 яшар Жоржнинг гарданига тушади. Бировнинг костюмини насияга олиб кийиб у «Газетт де Льеж» редакциясига кириб келади ва редактордан полиция хроникаси бўлимига ишга олинишини илтимос қилади. Репортёрлик ҳаёти уни бетайин дўстлар даврасига, Льеждаги тунги кафе-ишратгоҳлар гирдобига тортади. Бироқ, шу билан бирга, бу ҳаёт унинг биринчи романи учун сюжет ҳам беради. Сименон машинкага ўтириб ўн кун деганда, романни ёзиб тамомлайди.

Сименон 19 ёшида уйланади ва чинакам профессионал ёзувчи бўлишга қатъий бел боғлаб, Парижга келади. Ўша йилларда Колетт Париждаги энг йирик «Матэн» газетасининг адабий редактори эди. «Мен унга иккита ҳикоямни тақдим этдим,—дейди Сименон ўша кунларни эсларкан,—бироқ,у ҳикояларимни ҳаддан ташқари китобий деб, қайтариб берди. Яна бир ҳикоя олиб келувдим, Колетт тағин мени «китобийлик»да айблади. Учинчи марта олиб келган ҳикоям мақбул кўрилди. Соддароқ ёз, деди шунда у, ғирт адабий эффектлар кетидан ҳеч қачон қувма. Фақат энг керакли сўзларнигина топиб ишлат».

Худди ана шу маслаҳат Сименоннинг аниқ, жонли, ўз динамизми билан дарҳол жалб этиб олувчи услубига асос бўла олди. У нимаики ёзган бўлмасин, амалда уларни таҳрир этиш жудаям амри маҳолдир.

1925 йилнинг 1 январи Сименон учун шодиёна кун бўлди, нашриётлардан бири у билан 12 та китобга контракт тузади. Сименоннинг бир кундаги ёзув махсули 80 саҳифани ташкил этадиган бўлди. Ўша пайтларда ёзган кўп асарларига бугунги кунда у арзимас бир нарса деб қарайди ва шу билан бирга, улар машқ асарлар бўлгани учун ҳам, ҳеч хижолат тортмайди.

27 ёшида Сименон мавжуд 17 тахаллусининг барисидан воз кечиб, ўз ибораси билан айтганда, ижоднинг «ярим адабий даври»га қадам қўяди. У Париж полициясининг унча ёш бўлмаган инспектори Жюль Мэгрэни «кашф» этади.

Даставвал инспектор, сўнгра полиция комиссари бўлган Мэгрэ образи детектив жанрда мутлақо янги воқеа бўлган эди.

Мэгрэ ҳақида ёзилган биринчи роман кетидан яна 77 та роман пайдо бўлади...

Сименон бошқа ёзувчиларнинг асарларини асло ўқимайди. Ўзгаларнинг фикр-ғояларини беихтиёр ўзлаштириб олишим мумкин, дейди у. У, кўпинча, психология ва медицинага оид китобларни мутолаа этади. Сименон сиёсат ва дин ҳақида лом-лим демайди.

21 ёшлик Сименон 30 ёшга кирганда, адабий дурдоналар яратаман, деб ишонганди. Бунга эриша олмагач, ушбу муҳлатни у 40 ёшигача, сўнгра 50 ёшга киргунича узайтирди. Ҳозир 60 ёш ҳам орқада қолиб кетди. «Ёзувчиларнинг катта фожиаси шундаки,— дейди Сименон,— биз арзигулик бир нарса ёзган — ёзмаганимизни ўзимиз билмай ўлиб кетамиз. Аммо, ҳар бир романим билан мен инсон қалбини чуқурроқ забт этишга интилиб келмоқдаман».

Ҳозир Сименон ҳар йили Мэгрэ ҳақида иккита роман (буларга у унчалик ҳақиқий асар деб қарамайди) ҳамда иккита жиддий роман ёзаётир. Булар ўртасидаги фарқ ҳақида гапираркан Сименон, гап асарни ёзишга қандай ёндошишда эканини эътироф этади. «Бировнинг буюртмаси билан ёзганингда, баъзи бир ён беришларга мажбур бўлишга тўғри келади,— дейди у,— психологик романларимда эса, мен битта сўзимнинг ҳам баҳридан кечмайман».

Унинг ён дафтарларида нашриётларнинг адрес ва телефонларидан ташқари, дунёдаги жуда кўп турли касб эгаларининг номлари ҳам ёзиб қўйилган. «Баъзи бировлар марка йиғиб юради,— дейди Сименон,— мен бўлсам, инсоний характерлар йиғиб юриш билан машғулман».

«За рубежом» ҳафталигидан қисқартиб олинди.

Редактор ўринбосари
М. КАРИМОВ.

● ШАХМАТ ОЛАМИДА

ФИШЕР ҒАЛАБАСИ, ЛАРСЕН ФОЖИАСИ

КОПЕНГАГЕН биқинидаги кўркам уйнинг деразалари кўм-кўк ўтлоқлар, гуллар ва боғларга қараган. Лекин, бир ойдирки, иккинчи қаватдаги баҳаво кенг деразадан кўзойнакли, баланд бўйли йигит ўзи севган тиниқ манзараларга тикилмай қўйган. Кундузлари бу хонага қуёш тушмайди, кечалари эса деразадан зулматли тун сокин ва ёввойи мўралаб туради... Бу Бент Ларсеннинг хонаси. Мана бир ойдирки, даниялик гроссмейстер ёлғиз хонага биқиниб, шахмат тахтасига мукка тушганча америкалик «дўсти» Фишерга «совға»лар тайёрлайди...

Бент ўз табиатидан келиб чиқиб, тайёргарликнинг шундай қайсар йўлини танлади: ҳар куни кеч тунда «иш столи»га келади. Тўрт-беш соатлаб оғир машқлар ва таҳлилларга шўнғиб кетади. Эрталабки соат 4 дагина ухлашга ётади. Тушга қадар бу хонага зоғнинг қадами етмайди. Куннинг ярмида хотини-ёлғиз ишончли маслаҳатгўйи Лиззи уни эркалаб ва бироз ҳадиксираб, бироз ташвишланиб, лекин кўп ачиниб уйғотади...

Ларсен «ўз ёғига ўзи қовурилиб» ётганда, Фишер ҳеч нима билмагандек, сокин соҳилларда балиқ овлаб юрар, гўё бу дунё ташвишларини унутмоқчи бўларди. Хуллас, хорижнинг икки зўр шахматчиси «ё ҳаёт, ё мамот» жангига қолган саноқли кунлардан икки хил фойдаландилар: бири ақл тўпламоқчи, бири куч...

Яна кўп нарсани доллар ҳал қилди. Олтин ўзининг қора кучини яна кўрсатди —Ларсен катта пул эвазига жой танлаш ҳуқуқини Фишерга сотди...Ларсен бу нотанти ҳаракати билан муҳлислар нафратига учради. Халойиқ ҳақир ва фақирларни севишга ўрганган-да. Ларсен «жой»ни сотаётганда ўз муҳлисларининг қадрини ҳам топтаётганини ўйлаганмикин? Ана шундай тайёргарлик кунларининг бирида, ҳали ўйин бошланмай туриб, ҳали тошлар сурилмай туриб даниялик гроссмейстер энг катта хатога йўл қўйди.

Июль ойининг бошларида даниялик спорт ишқибозлари шахмат жангига отланган Бент Ларсен ва унинг севиклиси гўзал Лиззини аэропортга кузатиб чиқдилар. «Севиклимиз Бент! Жаҳон чемпиони бўлишга қодирмисан?» Ҳар бир ишқибознинг кўзида, қарашида шу савол намоён эди. Матбуот агентлигининг мухбири эса уни расмий равишда баён этди.

— Ҳа!—деб жавоб қилди Ларсен бу саволга.—Бунинг учун менинг қулай имкониятларим бор. 28 ёшли Фишер ҳозир ҳар қачонгидан кўра кўпроқ кучга тўлган деб санашмоқда. Лекин менинг ҳам, ўз навбатимда, бу учрашувга сақлаган кучим бор...

Ларсеннинг бу учрашувга «куч сақлаши»—ойдин масала. Хорижнинг (СССРдан бўлак бутун жаҳоннинг) энг кучли шахматчиси ким? Бу саволга ҳозирча фақат иккита жавоб бор эди: «Ларсен ё Фишер!», «Фишер ё Ларсен!». Бу учрашув ана шу жумбоқни ҳам ечиб бериши керак. (Бу ечилиб ҳам қолди). Мана икки «дўст»нинг бу борада бир-бирига берган таърифи».

ЛАРСЕН: «Фишер ҳеч қачон жаҳон чемпиони бўлолмайди, чунки у жуда ҳадиксираб ўйнайди:

ФИШЕР, «Ларсен шунинг учун ҳам жаҳон чемпиони бўлолмайдики, у жуда... маҳмадана».

РОБЕРТ ФИШЕР тахминлар айтишдаги эҳтиёткорлиги билан Бент Ларсендан кескин фарқ қилади. Унинг бу йил айтган энг «ботир» гапи шу бўлди: «Даъвогарлар матчида ким ғолиб чиқиб Спасский билан учрашади, буни айтиш қийин. Лекин бу сафар биринчи марта финалда икки совет гроссмейстери дуч келмаса керак». Фишер бу ерда ўз номини жуда маданий ниқоблай олган, албатта.

Михаил Талнинг гувоҳлигича, Боббини (Робертни ватанида эркалаб шундай аташади) ўз юртида жуда севишади ва қадрлашади. Уни кўчаларда таниб олқишлайдилар. меҳмонхона ва ресторанларда пайдо бўлганида эса унинг шарафига тик туриб қарсак чалишади. Ёш гроссмейстер эса мамнунлик билан бош эгиб, бахтиёр табассумдан ўзини тиёолмайди.

Фишер ҳаётини шахматга тиккан. Бу йўлда бошқа ҳамма нарса унинг учун «иккинчи даражали». Фишернинг совет шахматчиларига бўлган алоҳида муҳаббатини таъкидлаш керак. У «Дунёнинг 10 буюк шахматчисини санаб беринг» деган таклифга қуйидагиларни киритган эди: Морфи, Стаунтон, Стейниц, Тарраш, Чигорин, Алёхин, Капабланка, Спасский, Таль, Решевский...

Тўғри, бу рўйхатда Ласкер ва Ботвинникни топмаганимиздан ажабланамиз. Бу ҳам Фишерга хос «инжиқлик». Унинг «фишерча инжиқлик»дан бўлак гўзал томонлари ҳам кўп. «Фишер—ҳақиқий шахмат девонаси, унга ҳурматим бор»,— дейди жаҳон чемпиони Борис Спасский.

Фишер рус тилини яхши билади. У болаликдан совет шахмат адабиёти таъсирида ўсган. Совет шахматчиларига ҳавас қилди ва эргашди. Ҳозир ҳам ҳамма асосий совет шахмат адабиётларини мунтазам олиб туради, ўз китобларига рус тилида автограф ёзиб жўнатади.

Америка шахмат федерацияси Фишернинг совет шахматчилари билан бўлган учрашувига алоҳида эътибор билан қарайди. Федерация президенти Эдмондсон Фишерга Марк Тайманов устидан қозонилган ҳар бир ғалаба учун 500 доллардан мукофот тўлаб турди. Бу жаноб совет шахматчиси билан бўлган ўйинда ҳатто ҳар бир дуранг учун Фишерга 250 доллар тўлашга тайёр эди.

Фишер мўъжизали хотира қудратига эга. Унинг жанговар кучи ҳам шунда бўлса керак. Фишер— Тайманов матчида шундай воқеа юз берди: америкалик гроссмейстерга Таймановнинг ёш ёрдамчиси халқаро мастер Юрий Балашов ёқиб қолди. Маълумки, Юрий яқинда Фишер ижодидан диплом иши ёқлаган. У Фишер партияларининг шунчалик мукаммал картотекасини тузганки, Фишер нима сўрамасин, тез ва аниқ жавоб олаверган. Шунда, ўз навбатида Фишернинг ҳам хотира кучини синаб кўришмоқчи бўлишибди, Таймановнинг секунданти гроссмейстер Васюков Фишерга:

— 1958 йил Москвада бўлганингизда совет гроссмейстерлари билан қатор ўртоқлик учрашувлари ўтказганингизни эслайсизми?

— Албатта.

— Мен ўшанда сизни ютгандим,—дейди Васюков қатъий.

— Бўлмаган гап!—Эътироз билдиради Фишер ва шу заҳотиёқ тўпланганлар ҳузурида чўнтагидан ён шахматини чиқариб, гроссмейстер Васюков билан бундан 13 йил муқаддам ўтказган ўйинини бир зумда доскада териб кўрсатади ва бу ўйин қандай давом этганини изоҳлаб ташлайди. Васюков эса ўшанда қайси тошлар билан ўйнаганини эслай олмай хуноб эди...

Марк Тайманов Фишер билан бўлган учрашувдан (0:6) норизо бўлмаса ҳам бўлади. Фишер бу учрашувдан сал олдинроқ гроссмейстер Эвансни 13:0 ҳисобида енгиб, ўзига хос рекорд қўйган эди. Бунинг олдида Таймановники ҳолва-ку.

Ларсен ҳам озмунча «насиба» олмайдиганга ўхшайди. «Олдимда оғир вазифа турибди, лекин ҳозирги кунда жаҳоннинг ҳар қандай шахматчисини енгадиган куч сезаяпман ўзимда», «Дастлабки партиядаёқ Фишернинг мувозанатини бузаман, у қайтиб ўзига келолмайди», «Биринчи партиядаёқ муҳлисларимни хурсанд қиламан...» деган Ларсеннинг гаплари тескари келди. Фишер-Ларсен 4:0! 17 ёшида Дания чемпиони бўлган, 21 ёшида халқаро гроссмейстерлик тожини кийган, ўз пайтида замондош ҳамма буюк шахматчиларни юта билган Ларсеннинг пешонаси ҳеч қачон бундай қаттиқ тошга тегмаган эди. Афтидан, тақдир уни нокас нафсига яраша жазоламоқда. Ларсен пул деган балога фақат матчнинг жойинигина эмас, шахмат бахтини ҳам алмаштирган кўринади...

Фишер-Ларсен матчининг натижаси ҳам равшан бўлиб қолди. Сўнгги 10 кун 10 йилдан буён давом этиб келаётган «Фишерми, Ларсенми?» деган жумбоқни ҳал қилиб берди-ю, лекин шахмат ишқибозларига янада чигалроқ жумбоқни рўпара қилди: «Спасскийми, Фишерми?», «Роберт Фишер билан учрашишни жуда истардим. Тутилмаган рақиб!—дейди Борис Спасский.—Мен ундан қўрқаманми? Мутлақо! Умуман шахматда ҳеч кимдан ҳайиқмайман!».

Келинг, сўнгги сўзни совет шахматининг холис мухлисига берамиз: «Мен, финалга Корчной ва Фишер чиқади деб ўйлайман,—деганди немис гроссмейстери Роберт Хюбнер бундан уч ой бурун, ҳали ҳеч нимадан дарак йўқ вақтда.—Америкалик гроссмейстер бу дуэлда ғалаба қилиши мумкин. Лекин у Спасскийдан адабини ейди!»

Ажабмас, келгуси йил бу икки паҳлавоннинг олишувини кўрсак. Бу икки шернинг, икки тоғнинг тўқнашуви бўларди-да. Жанг жиддий. Ўртада аҳд бор, тахт бор, бахт бор...

Ш. УБАЙДУЛЛАЕВ.

МЕҲНАТ КИШИЛАРИ — БЕШ ЙИЛЛИК ҚАҲРАМОНЛАРИ

Энг яхши очерк, ҳикоя, лавҳа учун конкурс

КПСС XXIV съезди тўққизинчи беш йилликнинг аниқ режаларини белгилаб берди. Ҳамма ерда социалистик мусобақа кенг қанот ёймоқда, ташкилотлар беш йиллик режаларини муддатидан илгари бажариш учун янги юксак мажбуриятлар олишяпти. Кун сайин янгидан-янги меҳнат қаҳрамонларининг номини кўряпмиз. Уларнинг муваффақияти барчага намуна бўлардидир.

Ўзбекистон журналистлар союзи Тошкент ташкилоти правлениеси КПСС XXIV съезди қарорларини кенг пропаганда қилиш, ишчилар, колхозчилар ва меҳнаткаш зиёлиларнинг руҳий олами, ижодий ва меҳнат ютуқларини кўрсатиш мақсадида пойтахт область ва Тошкент шаҳри илғор корхоналари ҳамда беш йиллик қаҳрамонлари ҳақида энг яхши очерк, ҳикоя ва лавҳалар учун конкурс эълон қилади.

Барча ёзувчилар, журналистлар, ишчи мухбирлар ва газетхонларни конкурсда иштирок этишга таклиф қиламиз.

Конкурс ғолиблари учун қуйидаги мукофотлар таъсис этилди: битта биринчи—100 сўм. Иккита иккинчи—75 сўмдан. Учта учинчи—50 сўмдан.

Конкурсга юборилган материаллар 1971 йил 20 декабргача қабул қилинади. Материаллар қуйидаги адресга юборилсин: Тошкент ГСП, Дзержинский кўчаси, 15-уй. «Тошкент оқшоми» газета редакцияси. Материалларга «Конкурсга», «Меҳнат кишилари—беш йиллик қаҳрамонлари» деб ёзиб қўйилсин.

Кино

19 ИЮЛДА

ҚИШКИ БИНОДА

Митти қайиқча — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «СПУТНИК», «ВОСТОК» (кечқурун).

Ёввойи қалб—«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», ҲАМЗА номли (тоқ соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда).

Қиялик (кеч соат 7 да), **Она муҳаббати**—(ўзбек тилида, кеч соат 8.45 минутда):—«КЎКЧА».

Ўртоқ шаҳзода жаноби олийлари—«ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Асунта, бехато от!—«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Майерлинг — САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 7 ва 9.15 минутда).

Асосий зарба—«МОСКВА» (кеч соат 6 ва 8 яримда).

Полинин билан бўлган воқеа— НАВОИЙ номли (кечқурун).

20 ИЮЛДА

ҚИШКИ БИНОДА

Асосий зарба (кундуз соат 11 ярим, 2, кеч 6 ва 8 яримда), **Меҳрибон отам**—(эрталаб соат 10, кундуз 4 яримда):—«МОСКВА».

Ёввойи қалб — «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», ҲАМЗА номли (тоқ соатларда).

Митти қайиқча—«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Қиялик—(эрталаб соат 10, кундуз 5 ярим ва кеч 7 да), **Она муҳаббати**—(ўзбек тилида, кундуз соат 12, 3, кеч 8.45 минутда):—«КЎКЧА».

Майерлинг —САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Ўртоқ шаҳзода жаноби олийлари —«ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Телевизор

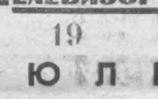

19 ИЮЛЬ

ДУШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 17.45 Кўрсатувлар программаси. 18.00 Ўқувчилар учун. «Пионерия». 18.25 «Табиат ва инсон». **Тошкент кўрсатади.** 18.55 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 19.00 «Ахборот» информацион программаси. 19.15 «Советский воин» тележурнали. **Ўзбек тилида:** 20.15 «Ахборот» информацион программаси. 20.30 Кинопублицист экрани. 21.25 Оламда нима гап? 21.55 Телевизион театр. Т. Қайипбергенов. «Маманбий қиссаси». **Москва кўрсатади.** 23.30 «Вақт» информацион программаси. 24.00 «Жаҳон халқлари ижоди». Биринчи кўрсатув. 00.30 Москва кўрсатувларининг охири.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. 17.50 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 17.55 «Маша ва қўнғиз». Болалар учун қўғирчоқ фильм. 18.10 «Татаристон, 1970 йил». Ҳужжатли фильм. **Москва кўрсатади.** 18.55 Камер кечаси. Музикада Пушкин лирикаси. 20.05 Янгиликлар. 20.15 «Тўрт инсон қалби». Бадиий фильм. 21.45 Ҳужжатли фильм. 22.00 Рангли телевидение. СССР халқларининг V спартакиадаси.

Учинчи программа. Душанба кўрсатади. 18.30 Экран болаларга. **Тожик тилида:** 19.00 «Империализмнинг фош этар ёшлик». 19.20 «Чашма». Халқ ижоди клуби **Рус тилида:** 19.50 Янгиликлар. 20.00 «Бу ҳаммага таллуқли». Граждан мудофааси ҳақида суҳбат. 20.20 Ленинобод театри артистларининг концерти (тожик тилида). 20.50 Оқшом эртаклари. 21.00 Премьера арафасида. Кинокўрсатув. 21.45 Янгиликлар (тожик тилида). 22.00 Москва.

20 ИЮЛЬ

СЕШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 13.00 Кўрсатувлар программаси. 13.05 Янгиликлар. 13.15 Ўқувчилар учун. «Кўҳна Херсон афсонаси». 13.35 Музикали киоска. 14.05 Рангли телевидение. Болалар учун. «Олтин соат». Бадиий фильм. 15.20 СССР халқларининг V Спартакиадаси. 16.10 Москва кундузги кўрсатувларининг охири. 17.25 Кўрсатувлар программаси. 17.30 Болалар учун. Г. Ландау. «Алёшанинг мактаби». Москва қўғирчоқ театрининг спектакли. 18.30 «Қишлоқ жамоли». Телеочерк. **Тошкент кўрсатади. Рус тилида:** 19.00 Рангли телевидение. Футбол бўйича СССР чемпионати. «ПАХТАКОР»—«КАРПАТИ» (Львов). Тажриба кўрсатуви. Танаффус вақтида «Ахборот» информацион программаси. 20.45 «Беш йиллик—республика бўйлаб кезади». **Ўзбек тилида:** 21.15 «Ахборот» информацион программаси. 21.30 «Ноз-неъмат бунёдкори» программаси. **Москва кўрсатади.** 22.00 Спорт программаси. 23.45 «Вақт» информацион программаси. 00.15 Телетомошабинларнинг талабларига мувофиқ концерт. 00.40 Москва кўрсатувларининг охири.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. 17.55 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 18.00 «Рига ҳайвонот боғида». Болалар учун телефильм. 18.10 «Сокин Волга оқар бетиним». Ҳужжатли фильм (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 19.00 «А дан Я гача». Музикали викторина. 19.45 Киноочерк. 20.05 «Ўғилбола гап». Бадиий фильм. 21.35 «Поэзия». Шоира Б. Аҳмадуллина—студиямиз меҳмони. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 «042 қаерда?». Бадиий фильм (ўзбек тилида).

Учинчи программа. Тошкент кўрсатади. Ўқув кўрсатувлари программаси. Ўзбек тилида: 19.00 Абитуриентлар учун. Физика. 20.00 «Ҳаётга йўлланма». **Рус тилида:** 20.30 «Здоровье». Илмий-оммабоп программаси. 21.00 «Биринчи севги қўшиғи». Бадиий фильм.

Радио

19 ИЮЛЬ

ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 «Фан ва ишлаб чиқариш иттифоқи». Эшиттириш (русча). 18.10 Енгил чолғу куйлари. 19.20 Закавказье халқларининг қўшиқлари. 20.00 «Юность Узбекистана» радиостанциясининг программаси. 20.50 «Саломатлик-туман бойлик» (ўзбекча). 21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.10 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш ва концерт. 22.15 Вальс кечаси. 22.40 «Замондошларимиз». Адабий эшиттириш (ўзбекча). 23.15 Дам олиш концерти. 24.00 Тунги музикали программа.

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ ВА ИНФОРМАЦИЯ ҚИЛИШ БЮРОСИ

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»НИНГ ҚУРИЛИШ ТАШКИЛОТЛАРИ

(А. Тўқаев кўчаси, 5-уй, 20-хона).

Тошкент шаҳридаги қурилишларга ғишт терувчилар, бетончилар, дурадгорлар, бўёқчилар, сувоқчилар, кранчилар, пайвандчилар, арматурчилар ва бошқа қурилиш мутахассисларини

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Бошқа шаҳардан келган ёлғиз кишилар ётоқхонага прописка қилинадилар.

Ишчилар ўз малакасини оширишлари, янги мутахассисликни ўрганишлари ва навбати билан уй олишлари мумкин:

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, 1-қават, 5-хона, аҳолини ишга жойлаштириш ва информация қилиш бюроси:

РАЙОН ИЖРОИЯ КОМИТЕТЛАРИ ҲУЗУРИДАГИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ ПУНКТЛАРИНИНГ АДРЕСИ:

Ленин районида: — Полторацкий кўчаси, 72-уй;
Октябрь районида — У. Юсупов кўчаси, 3-уй;
Куйбишев районида — К. Маркс кўчаси, 59-уй;
Киров районида — 2-Белинский кўчаси, 6-уй;
Ҳамза районида — М. Ҳасанова кўчаси, 3-уй;
Чилонзор районида — Чилонзор кўчаси, 2-квартал, 53-уй;
Фрунзе районида — Ш. Руставели кўчаси, 62-уй;

Офсет босма фабрикаси коллективи фабрика директори С. Т. Тоировга рафиқаси

Меҳри ТОИРОВАнинг

фожиали вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

4 бет ТОШКЕНТ ОҚШОМИ
19 ИЮЛЬ, 1971 Й.

«Вечерний Ташкент» орган Ташкентского горкома КП УЗБЕКИСТАНА и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй, Редакция телефонлари: Коммутатор —33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор ўринбосарлари—33-29-33, 33-29-09, масъул секретарлар —33-27-22, партия совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари — 33-29-42, адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари—33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар—33-27-70, фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари —33-27-57, саноат, транспорт ва қурилиш бўлимлари —33-27-03, ахборот бўлими—33-28-95, эълонлар бўлими — 33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64579. НАШР А—2606. Р—04260.